

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

ADRODDIAD

Integreiddio mudwyr: ymchwil ar wasanaethau cynghori cyfreithiol mewnfudo

Ymchwil ar ddigonolrwydd ac argaeledd gwasanaethau
cynghori cyfreithiol i fudwyr dan orfod sy'n byw yng
Nghymru.

Cyhoeddwyd gyntaf: 19 Ionawr 2023

Diweddarwyd ddiwethaf: 19 Ionawr 2023

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Cynnwys

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: cyflwyniad

Cyflwyniad

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: methodoleg

Cyflwyniad i'r fethodoleg

Cyfweliadau â sefydliadau cyngor a chymorth

Casglu data darparwyr cyngor

Cyfweliadau â defnyddwyr cyngor

Rhestrau achosion y tribiwnlys

Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (Rhyddid Gwybodaeth) a data, llenyddiaeth ac adroddiadau cyhoeddedig

Dadansoddi

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: canfyddiadau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Yr angen am gyngor cyfreithiol ar fewnfudo yng Nghymru
Darpariaeth cymorth cyfreithiol
Darpariaeth arall am ddim neu gost isel
Maint a natur y proffesiwn cyfreithiol mewnfudo yng Nghymru
Lwythi achosion ac ymholiadau newydd
Cynrychiolaeth yn y Tribiwnlys
Cyfraith gyhoeddus yng Nghymru
Ansawdd
Hygyrchedd daearyddol cyngor cyfreithiol
Grwpiau penodol
Goroeswyr cam-drin
Pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol, trawsryweddol a queer/cwestiynu (LGBTQ+)
Dim Hawl Digolledu i Arian Cyhoeddus (NRPF)
Pobl anabl
Plant ar eu pen eu hunain
EUSS
Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol
Barn defnyddwyr

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: casgliadau

Beth sy'n gweithio'n dda o ran darparu cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Pa fylchau sy'n bodoli yn y ddarpariaeth hon (gan gynnwys mapio argaeledd gwasanaethau cynghori cyfreithiol cyfredol ar fewnfudo sydd ar gael i ymfudwyr rheolaidd yng Nghymru)?

Pa heriau/rhwysrau a/neu hwyluswyr sy'n bodoli o ran darparu cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Pa mor ddigonol ac amserol yw cyngor cyfreithiol ar fewnfudo i'r rhai â statws mewnfudo amrywiol a'r rhai â ffactorau risg penodol neu nodweddion gwarchoddedig, fel mudwyr sy'n blant, sy'n LHDTC+ neu'n anabl?

Beth yw effaith penderfyniad Llywodraeth y DU i ddiwygio'r ddarpariaeth cymorth cyfreithiol ar argaeledd a digonolrwydd y cyngor cyfreithiol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Rôl Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Lleol a phartneriaid gwasanaethau cyhoeddus wrth ddarparu arweiniad strategol a chydlynol i sicrhau gwasanaethau cynghori cyfreithiol mewnfudo digonol o ansawdd i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru

Cyfyngiadau ac ymchwil bellach

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: argymhellion

Cyflwyniad i'r argymhellion

Ariannu, comisiynu a meithrin gallu cyngor cyfreithiol ar fewnfudo

Ymdrin â bylchau daearyddol

Mynd i'r afael â bylchau math achos

Gwybodaeth, cefnogaeth a llythrennedd cyfreithiol

Argymhellion ar gyfer cyrff eraill

Digonolrwydd ac argaeledd cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod yng Nghymru: acronymau a geirfa

Acronymau a geirfa

The adequacy and availability of immigration legal advice for forced migrants in Wales: references

Cyfeiriadau

The adequacy and availability of immigration legal advice for forced migrants in Wales: about

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Cyflwyniad

Nod yr ymchwil oedd:

1. darparu trosolwg manwl o'r gwasanaethau cynghori cyfreithiol cyfredol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru
2. penderfynu pa mor dda y mae cyngor cyfreithiol mewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru yn cynnig cefnogaeth ddigonol ac amserol; i gynnwys asesiad o'r canlynol:
 - beth sy'n gweithio'n dda o ran darparu cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru, a pha fylchau sy'n bodoli yn y ddarpariaeth hon (gan gynnwys mapio argaeledd gwasanaethau cynghori cyfreithiol mewnfudo cyfredol sydd ar gael i ymfudwyr rheolaidd yng Nghymru)
 - pa heriau/rhwysterau a/neu hwyluswyr sy'n bodoli o ran darparu cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru
 - pa mor dda y mae cyngor cyfreithiol mewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru yn cynnig cefnogaeth ddigonol ac amserol i'r rhai sy'n destun statws mewnfudo amrywiol, a'r rhai sy'n wynebu gwendidau penodol, fel mudwyr sy'n blant, LGBTQ+ a/neu anabl
 - effaith penderfyniad Llywodraeth y DU i ddiwygio'r ddarpariaeth cymorth cyfreithiol ar argaeledd a digonolrwydd y cyngor cyfreithiol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru
 - rôl Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Lleol a phartneriaid gwasanaethau cyhoeddus wrth ddarparu arweiniad strategol a chydlynol i sicrhau gwasanaethau cynghori cyfreithiol mewnfudo digonol o ansawdd i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru
3. cynnig camau gweithredu ac argymhellion hyfyw sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer datblygu polisi yn y dyfodol a allai wella'r gwasanaethau cynghori cyfreithiol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru a mynd i'r afael â'r bylchau a nodwyd yn yr adolygiad hwn

Mae'r ymchwil yn canolbwyntio ar 'ymfudwyr gorfodol'. Mae'r Sefydliad Rhyngwladol ar gyfer Ymfudo yn diffinio mudo gorfodol fel “mudiad mudol sydd,

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

er y gall y gyrrwyr fod yn amrywiol, yn cynnwys grym, gorfodaeth neu orfodaeth” (IOM, 2019). Mae hyn yn amlwg yn ehangach na dim ond ffoaduriaid, ceiswyr lloches a phobl sy'n cael eu masnachu, er bod y rhain yn cael eu hystyried yn gyffredinol fel y grwpiau craidd. Mae'r adroddiad yn defnyddio diffiniad eang o 'ymfudwyr dan orfod', gan gynnwys:

- ffoaduriaid, p'un a wnaethant gais am loches yn y DU neu a gawsant eu hailsefydlu, gan gynnwys plant ar eu pen eu hunain, a'r rhai a dderbyniwyd trwy wacáu Afghanistan, cynlluniau Wcráin, neu'r cynllun fisa ar gyfer trigolion Hong Kong sydd â statws Tramor Cenedlaethol Prydain
- ceiswyr lloches, gan gynnwys y rhai y gwrthodwyd eu ceisiadau ac sydd am wneud cais lloches o'r newydd neu gais hawliau dynol amgen
- pobl a roddwyd amddiffyniad dyngarol neu ryngwladol arall
- dioddefwyr masnachu pobl neu gaethwasiaeth fodern nad ydynt yn wladolion y DU
- gwladolion y tu allan i'r DU mewn carchardai a allai wynebu camau alltudio ac sy'n dymuno ei wrthsefyll
- dioddefwyr trais domestig y mae eu statws mewnfudo yn dibynnu ar eu perthynas yn y DU ac sydd felly'n cael eu rhoi mewn statws mewnfudo ansicr o ganlyniad i gam-drin, er gwaethaf y ffaith eu bod wedi mudo i ddechrau fel mater o ddewis
- plant a phobl ifanc y daethpwyd â nhw i'r DU neu a anwyd yn y DU heb statws mewnfudo ac sydd felly'n byw fel pobl heb eu dogfennu heb unrhyw ddewis eu hunain

Ym mhob un o'r senarios hyn mae elfen o orfodaeth neu orfodaeth, a dewis cyfyngedig mewn perthynas â symudiadau mudol, boed yn y gorffennol neu'n bosibl. Mae pobl hefyd yn symud rhwng categorïau fel y gall, er enghraifft, unigolyn y gwrthodir ei gais lloches fod yn gymwys yn ddiweddarach i reoleiddio ei statws yn seiliedig ar fywyd preifat neu deuluol neu breswylfa hir yn y DU, sydd angen cyngor mewnfudo nad yw'n lloches i wneud hynny. Mae llawer o hyn y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol, gan ei gwneud yn anodd cael gafael ar gyngor neu waith achos.

Mae'r briff ymchwil hefyd yn gofyn am fapio gwasanaethau cyngor cyfreithiol

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

sydd ar gael i ymfudwyr rheolaidd. O ystyried bod cronfa mor fach o gynghorwyr yng Nghymru, sy'n golygu bod capasiti yn cael ei ymestyn ar gyfer pob cyngor ar fewnfudo a lloches, mae'n bwysig cymryd safbwynt cynhwysol. Nod yr adroddiad yw nodi'n glir pa ganfyddiadau ac argymhellion sy'n berthnasol i ba grwp/au.

Mae'n drosedd cynnig cyngor cyfreithiol mewnfudo yn y DU oni bai ei fod yn cael ei reoleiddio gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwasanaethau Mewnfudo (OISC) neu'n gymwys fel cyfreithiwr, bargyfreithiwr neu weithredwr cyfreithiol. Rhennir fframwaith OISC yn ddau: Gall Lloches ac Amddiffyn, a Mewnfudo, a chynghorwyr feddu ar un achrediad neu'r ddau ar lefelau un (cyngor sylfaenol yn unig), dau (cyngor a cheisiadau) neu dri (ceisiadau a chynrychiolaeth, gan gynnwys apeliadau). Rhaid i'r rhai sy'n dymuno gwneud gwaith cymorth cyfreithiol ddal contract gyda'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol (LAA), sy'n cwmpasu Cymru a Lloegr. Mae cwmpas cymorth cyfreithiol yn gyfyngedig iawn, yn cwmpasu ceisiadau ac apeliadau am loches, rhywfaint o waith trais domestig a masnachu pobl, achosion plant sydd wedi gwahanu ac, yn amodol ar gais am Gyllid Achos Eithriadol, achosion lle mae risg o dorri hawliau dynol gwarchoddedig os na all person gael mynediad cyfreithiol cymorth. Mae bron pob gwaith mewnfudo nad yw'n lloches y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol (yn wahanol i'r Alban), felly mae'n rhaid defnyddio ffynonellau incwm eraill i ariannu cyngor am ddim.

Mae strwythur yr adroddiad fel a ganlyn:

- mae Adran 2 yn nodi'r fethodoleg a fabwysiadwyd ar gyfer yr ymchwil, gan amlinellu'r strategaethau casglu data
- mae Adran 3 yn nodi canfyddiadau allweddol a ddeilliodd o'r ymchwil
- mae Adran 4 yn trafod y casgliadau, ar ffurf atebion i'r cwestiynau ymchwil manwl a ofynnwyd, a thrafodaeth fer ar gyfyngiadau a ymchwil pellach a allai fod o gymorth
- mae Adran 5 yn manylu ar yr argymhellion ar gyfer amrywiaeth o gyrff

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Cyflwyniad i'r fethodoleg

Mae'r ymagwedd at y darn hwn o ymchwil yn adeiladu ar yr hyn a ddefnyddiwyd ar gyfer ymchwil gynharach a oedd yn canolbwyntio ar gyngor cyfreithiol mewnfudo a lloches ar draws y DU gyfan ac ar y farchnad cymorth cyfreithiol mewnfudo yng Nghymru a Lloegr (Wilding, 2022). Mae'n dibynnu ar ddadansoddiad thematig o amrywiaeth o setiau data, fel y nodir isod.

Cyfweliadau â sefydliadau cyngor a chymorth

Cynhaliwyd 21 cyfweliad lled-strwythuredig gyda chynrychiolwyr:

1. darparwyr cymorth cyfreithiol, bargyfreithwyr, a chynrychiolwyr ymarferwyr
2. sefydliadau cymorth nad ydynt yn gyfreithiol sydd wedi'u hachredu
3. sefydliadau cymorth ffoaduriaid a mudwyr nad ydynt yn rhoi cyngor ond yn rheolaidd yn gweithio gyda, yn cyfeirio neu'n atgyfeirio defnyddwyr cyngor, gan gynnwys Cymorth i Fudwyr
4. awdurdodau lleol a Phartneriaeth Ymfudo Strategol Cymru
5. ASau a gweithwyr achos ASau

Dewiswyd y darpar gyfweleion oherwydd eu rolau o fewn y sector cyngor ar fewnfudo a lloches, gyda'r bwriad o gael lledaeniad daearyddol o sefydliadau ledled Cymru a sefydliadau ag ystod o arbenigeddau. Roedd rhywfaint o samplu pelen eira gan fod un cyfwelai yn argymhell person arall y dylid siarad ag ef. Cynhaliwyd y cyfweliadau hyn drwy Microsoft Teams neu dros y ffôn, yn dilyn canllawiau pwnc cyfweliadau a gynlluniwyd i sicrhau bod pob maes ymholi allweddol yn cael sylw, gyda'r cyfle i archwilio arbenigedd neu brofiad penodol y sawl a gyfwelai. Roedd pum cyfweliad gyda dau neu dri unigolyn o'r un sefydliad. Parhaodd y cyfweliadau 30-90 munud ond roedd y mwyafrif oddeutu awr.

Yn ogystal, cafwyd dwy drafodaeth grŵp, a gynhaliwyd o bell. Hwyluswyd y

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

cyntaf gan Bartneriaeth Ymfudo Strategol Cymru (WSMP), a fynychwyd gan ddeg cynrychiolydd o sefydliadau gan gynnwys awdurdodau lleol, sefydliadau cynghori a grwpiau cymorth. Hwyluswyd yr ail gan Rwydwaith Hyrwyddwyr Dim Hawl i Arian Cyhoeddus (NRPF), a fynychwyd gan chwe chynrychiolydd o sefydliadau sy'n gweithio yng ngogledd Cymru ac yn cefnogi pobl heb hawl i gael arian cyhoeddus oherwydd eu statws mewnfudo, goroeswyr trais domestig yn bennaf.

Casglu data darparwyr cyngor

Yn ogystal, casglwyd data manwl gan dri darparwr cyngor cyfreithiol yng Nghymru am y galw am eu gwasanaethau. Roedd hyn yn cynnwys cofnod cychwynnol o'u llwyth achosion presennol, gan gynnwys nifer y cymorth cyfreithiol a ffeiliau eraill sydd ar agor a dadansoddiad o'r mathau o achosion. Yna gofynnwyd iddynt gofnodi, dros gyfnod o bedair wythnos o fis Chwefror i fis Ebrill 2022, yr holl ymholiadau newydd a gawsant, gan nodi'r math o waith, y math o gyllid, ffynhonnell atgyfeirio (os o gwbl), lleoliad bras y cleient, a gafodd yr achos ei dderbyn ac, os felly, dyddiad yr apwyntiad cyntaf neu, os nad oedd, y rheswm pam Nid yw. Talwyd cyfradd yr awr i'r darparwyr hyn am goladu'r data, gan ei fod yn gofyn am ymrwymiad amser sylweddol.

Cyfweliadau â defnyddwyr cyngor

Cynhaliwyd 18 cyfweliad lled-strwythuredig gyda defnyddwyr cyngor yng Nghymru. Hwyluswyd yr holl gyfweliadau drwy sefydliadau 'porthor' sy'n cynnig cyngor neu gymorth arall i ymfudwyr dan orfod, a drosglwyddodd wybodaeth am yr ymchwil. Cynhaliwyd deg o'r cyfweliadau dros y ffôn, neu drwy blatfform digidol (gan dalu am gostau data lle bo angen) ac roedd wyth ohonynt wyneb yn wyneb mewn canolfan sy'n cynnig amrywiaeth o weithgareddau a gwasanaethau i ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Roedd cyfieithu ar y pryd ar gael (o bell) pan oedd angen a chafodd ymatebwyr iawndal am eu hamser a'u

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

harbenigedd.

Canolbwyntiodd y cyfweliadau ar farn y defnyddiwr cyngor ar hygyrchedd cyngor, ar yr hyn yr oeddent yn ei ystyried yn dda ac yn ddrwg am eu profiadau, a beth fyddai wedi gwella'r profiad iddynt. Nodwyd materion allweddol mewn canllaw pwnc cyfweliad, gyda lle i archwilio beth oedd yn bwysig neu'n arwyddocaol i bob un a gyfwelai unigol. Roedd y cyfweliadau'n amrywio o ran hyd o ddeg munud i 90 munud, ar gyfartaledd o 45-60 munud, gyda'r cyfweliad byrraf yn un lle'r oedd y person yn dal i geisio cyngor mewnfudo. Er gwaethaf y wybodaeth gyfyngedig, roedd hyn yn ddefnyddiol oherwydd ei fod yn rhoi syniad o ba mor hir y mae pobl yn aros i weld cynghorydd cyfreithiol am y tro cyntaf, a'r rhwystrau i wneud hynny.

Yn ogystal, cafwyd trafodaeth grŵp dwy awr wedi'i threfnu gan sefydliad cymorth, gyda thua deg yn bresennol, y bu chwech ohonynt yn rhannu profiadau. Roedd hyn yn cynnig y cyfle i rannu rhywfaint o wybodaeth am fynediad i gyngor mewnfudo yng Nghymru a hefyd yn fodd i feithrin ymddiriedaeth gyda'r cyfranogwyr, a threfnodd nifer ohonynt gyfweliadau un i un i drafod eu profiadau.

Roedd y rhai a gyfwelwyd gan ddefnyddwyr cyngor yn cynnwys saith dyn a 12 menyw (roedd un cyfweliad gyda chwpl), o 15 gwlad wahanol, gan gynnwys wyth o'r Dwyrain Canol a Gogledd Affrica, wyth o Affrica Is-Sahara, un o'r Wcráin ac un o Ganolbarth America. Roedd pump o gyfweleion yn yr ystod oedran 21-30; pedwar rhwng 31 a 40 oed; chwech oed 41-50; a thri 51-60 oed. Roedd lleoliadau'r cyfweleion yng Nghymru yn adlewyrchu'r prif ardaloedd gwasgaru i raddau helaeth, gyda phump yng Nghaerdydd, wyth yng Nghasnewydd, dau yn Abertawe, un yn Wrecsam, un yn rhywle arall yn ne Cymru ac un a arferai gael llety ym Marics Penalun.

Penderfynwyd na fyddai'n briodol cyfweld plant mudol ar eu pen eu hunain fel rhan o'r ymchwil hwn. Maent eisoes yn destun nifer fawr o gyfweliadau gorfodol fel rhan o'u proses lloches ac fel plant sy'n derbyn gofal. Mae'n anodd iddynt ddeall yn llawn y gwahaniaeth rhwng cyfweliad gorfodol ac un gwirfoddol, neu ddeall nad yw'r cyfweliad yn berthnasol i'w hachos mewnfudo neu loches. Yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

hytrach, roedd yr ymchwil yn tynnu ar brofiadau oedolion mewn rolau cymorth.

Cynhaliwyd yr holl gyfweiliadau yn unol â phrotocolau moesegol tebyg ag a fyddai'n berthnasol i astudiaethau academaidd. Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod ymatebwyr yn cael gwybodaeth lawn am y prosiect, y pwrpas, y cleient a'r pynciau; bod eu cyfranogiad yn wirfoddol; y gallent oedi neu atal y cyfweiliad ar unrhyw adeg; ac nad oes angen iddynt drafod pynciau nad oeddent yn dymuno eu gwneud. Mae recriwtio trwy sefydliadau porthorion yn cefnogi hyn, gan fod gan lawer brotocolau ynghylch gofyn i'w defnyddwyr gymryd rhan mewn ymchwil, ac roeddent hefyd yn gallu cefnogi gyda sicrhau bod caniatâd yn cael ei hysbysu'n llawn. Roedd y drafodaeth grŵp hefyd yn galluogi rhai o'r cyfweleion i gwrdd â'r ymchwilydd a'i arsylwi cyn penderfynu a ddylid cysylltu â nhw i drefnu cyfweiliad. Mae recriwtio cyfweleion trwy sefydliadau 'porthor' yn golygu y gallant rybuddio'r cyfwelydd am unrhyw wendidau neu sbardunau trallod hysbys, ac mae hefyd yn galluogi gwneud trefniadau ar gyfer cymorth ar ôl cyfweiliad os oes angen, os bydd y cyfwelai yn dangos unrhyw arwyddion o drallod.

Rhestrau achosion y tribiwnlys

Mae un ganolfan wrandawiadau Siambr Mewnfudo a Lloches y Tribiwnlys yng Nghymru, sef Columbus House yng Nghasnewydd. Mae archwilio gwaith y ganolfan wrandawiadau hon yn rhoi syniad o faint a natur y gwaith apeliadau sy'n cael ei wneud yng Nghymru ac felly mae'n cynnig pwynt cyfeirio ychwanegol at y dystiolaeth ar angen a darpariaeth.

Mae'r rhestr ddyddiol o wrandawiadau ar gyfer pob canolfan yn cael ei chyhoeddi ar [wefan GOV.UK](#). Nid oes archif cyhoeddedig o'r rhain, felly dim ond trwy eu lawrlwytho o'r wefan ar y diwrnod dan sylw y gellir eu cael. Mae'r adroddiad hwn yn dadansoddi sampl o 40 diwrnod eistedd o fis Ionawr i fis Ebrill 2022. Maent i raddau helaeth ond nid yn hollol olynol, gan fod dyddiau achlysurol pan na chyhoeddwyd y rhestr oherwydd gwall gweinyddol, ac roedd yr ymchwilydd ar wyliau am wythnos. Mae'r rhestrau'n cynnwys gwybodaeth gan

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gynnwys cyfeirnod yr apêl, enw'r cwmni cynrychioliadol, os oes un, ac iaith unrhyw gyfieithydd ar y pryd. Mae'r cyfeirnod apêl yn nodi a yw'r achos yn apêl lloches neu amddiffyniad dyngarol (PA), apêl alltudio (DA), apêl hawliau dynol (HU), apêl mewnfudo (IA), neu gais mechnïaeth, sydd â fformat cyfeirio gwahanol.

Mae cyfyngiadau ar y data. Mae enw'r cwmni cynrychioliadol yn ei gwneud hi'n bosibl gweld faint o bobl sy'n cael eu cynrychioli gan gwmnïau sydd â contract cymorth cyfreithiol neu hebddo, a faint sydd heb eu cynrychioli yn y gwahanol gategoriâu apêl. Nid yw'r ffaith bod gan gynrychiolydd contract cymorth cyfreithiol yn golygu bod y cleient penodol yn derbyn cymorth cyfreithiol, yn enwedig mewn apeliadau nad ydynt yn ymwneud â lloches. Nid yw pob apêl yng nghanolfan wrandawiadau Casnewydd yn ymwneud ag apelydd sy'n byw yng Nghymru, gan fod y ganolfan yn gwasanaethu De-orllewin Lloegr hefyd, tra bod apelyddion yng ngogledd Cymru fel arfer yn cael eu neilltuo i ganolfan wrandawiadau Manceinion. Serch hynny, mae'n rhoi rhywfaint o arwydd o faint a math o wrandawiadau a maint y anghynrychiolaeth, yn ôl categori, fel atodiad i'r ffynonellau data eraill.

Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (Rhyddid Gwybodaeth) a data, llenyddiaeth ac adroddiadau cyhoeddus

Cafwyd data Rhyddid Gwybodaeth ar dderbyniadau a gwarediadau cyffredinol y Tribiwnlys ac ar sgoriau adolygiadau gan gymheiriaid o ddarparwyr cymorth cyfreithiol drwy geisiadau Rhyddid Gwybodaeth. Roedd hyn yn ategu data Rhyddid Gwybodaeth a gafwyd mewn ymchwil gynharach (Wilding, 2021, 2022), gan gynnwys nifer yr achosion cymorth cyfreithiol a agorwyd gan bob swyddfa darparwr ac ystadegau sy'n nodi maint yr angen am gyngor cyfreithiol mewnfudo.

Adolygwyd llenyddiaeth ac adroddiadau perthnasol, a chyfeirir atynt drwyddi

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

draw. Yn benodol, adolygwyd ymatebion sawl sefydliad i alwad am dystiolaeth y Comisiwn Cyfiawnder yn 2018, lle bo'n berthnasol i gyngor mewnfudo yng Nghymru. Mae'r rhain yn cynnig cyd-destun defnyddiol a manylion am fynediad at gyngor cyfreithiol o amrywiaeth o safbwyntiau. Mae ystadegau cyhoeddedig perthnasol yn cynnwys nifer y cyngorwyr achrededig ar gofrestr cyfreithwyr a gweithwyr achos Cymdeithas y Cyfreithwyr sy'n dal yr Achrediad Cyfraith Mewnfudo a Lloches, sy'n ofynnol ar gyfer yr holl staff sy'n gwneud gwaith cymorth cyfreithiol, a nifer y bargyfreithwyr sy'n ymarfer cyfraith mewnfudo yng Nghymru. Mae Cyngor ar Bopeth hefyd yn cyhoeddi data ar nifer yr ymholiadau mewn gwahanol gategoriâu, y gellir eu hidlo yn ôl ardal ddaearyddol, ar ei [safle Tableau](#).

Dadansoddi

Defnyddiwyd dadansoddiad thematig i nodi patrymau a materion sy'n codi yn y data, gan gymryd y cwestiynau ymchwil fel y prif fframwaith dadansodol, ond hefyd i geisio nodi materion eraill sy'n dod i'r amlwg. Mae'r ystod o ffynonellau data yn helpu i sicrhau ansawdd a dilysrwydd y dadansoddiad hwn.

Yr angen am gyngor cyfreithiol ar fewnfudo yng Nghymru

Mae'n anodd cyrraedd amcangyfrif rhifiadol manwl gywir o'r galw, gan gynnwys angen heb ei ddiwallu, mewn unrhyw ardal, ond mae'r amcangyfrifon yn yr is-adran hon yn seiliedig ar y fformiwla a ddatblygwyd ym mhrosiect mapio rhanbarthol y DU (Wilding, 2022). Er eu bod o reidrwydd yn rhai bras, maent yn llawer mwy na'r ddarpariaeth, fel y dangosir yn y ddwy adran ar ddarpariaeth sy'n dilyn.

Mae'r prif ddangosyddion angen am gyngor ar fewnfudo ar gymorth cyfreithiol yn cynnwys: nifer y bobl mewn cymorth lloches o fewn pob ardal; nifer y plant ar

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

eu pen eu hunain yng ngofal awdurdodau lleo; nifer y bobl y rhoddwyd lloches iddynt bum mlynedd ynghynt sy'n gymwys i gael eu setlo yn y presennol blwyddyn; nifer y bobl a ailsefydlwyd o dan y gwahanol gynlluniau ailsefydlu, sy'n cyrraedd gyda grant lloches yn ei le ond efallai y bydd angen cyngor cyfreithiol arall arnynt ar gyfer dogfennau teithio, aduniad teuluol pellach a cheisiadau setliad pum mlynedd; canran amcangyfrifedig o gyfanswm nifer y ceisiadau trais domestig; a nifer y gwladolion nad ydynt yn y DU sy'n cael eu cyfeirio i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol i gael penderfyniad ynghylch a ydynt yn dioddef masnachu pobl. Gallwn ragweld y gallai fod angen cefnogaeth ar rai gwladolion Wcreineg i ymestyn fisas amddiffyn, ond mae'n anodd rhagweld maint yr angen yn y dyfodol yn y categori hwn ar adeg ysgrifennu. Mae nifer y gwladolion tramor yn y carchar hefyd yn ddangosydd o angen, gan fod angen cyngor ar gamau alltudio ar lawer o garcharorion, ond mae amseriad yr angen hwn yn dibynnu ar hyd y ddedfryd, tra bod eu hawl i gymorth cyfreithiol yn dibynnu ar gais am Gyllid Achos Eithriadol. Mewn gwirionedd, mae bron pob angen carchar yn debygol o fod heb ei ddiwallu yng Nghymru a Lloegr, ac eithrio mewn ardaloedd prin lle mae prosiect cyngori carchardai.

Yn seiliedig ar y dangosyddion hyn, mae'r angen am gyngor mewnfudo a lloches sy'n amlwg o fewn cwrpas cymorth cyfreithiol yng Nghymru yn 2021 (h.y. heb gais am Gyllid Achos Eithriadol) yn 3,646 achos (Gorffennaf 2021).

Gellir mesur darpariaeth cymorth cyfreithiol wrth i nifer cyfartalog y materion mewnfudo a lloches ddechrau agor bob blwyddyn dros y tair blynedd contract diwethaf 2018-21, sef 1,380 — h.y., tua thraean o'r angen cymwys.

Mae tynnu angen o'r ddarpariaeth yn rhoi Diffyg Cymorth Cyfreithiol Sylfaenol o tua 2,266 o achosion newydd y flwyddyn. Mae hyn yn cynnwys masnachu pobl, trais domestig, setliad ôl-loches, yn ogystal â cheisiadau lloches cychwynnol ac apeliadau, ond nid yw'n cynnwys achosion lle cafodd person sy'n ceisio noddfa ei ollwng gan ei gynrychiolydd rhwng penderfyniad ac apêl y Swyddfa Gartref.

Mae hefyd angen cyngor y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol, ond unwaith eto gall pobl fod yn gymwys i gael Cyllid Achos Eithriadol. Amcangyfrifir maint yr angen hwn ar sail ymchwil arall ar nifer y bobl sydd heb eu dogfennu yn y DU

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gyfan (Jolly et al, 2020), wedi'i rannu â chyfran ganrannol Cymru o'r boblogaeth a anwyd dramor. Mae hyn yn ddau y cant, yn ôl data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyfer 2021, gan dynnu ar ystadegau awdurdodau lleol gan gynnwys 'llif mudo, poblogaethau nad ydynt wedi'u geni yn y DU a phoblogaethau nad ydynt yn rhai Prydeinig, cofrestriadau rhifau Yswiriant Gwladol, cofrestriadau meddygon teulu, a genedigaethau i famau nad ydynt wedi'u geni yn y DU' (SYG, 2021). Er y gallai'r cyfanswm fod yn amcangyfrif rhy isel, mae ffactorau tebyg yn debygol o effeithio ar amcangyfrifon ar gyfer holl ranbarthau'r DU, felly mae'r ganran yn debygol o fod yn rhesymol ddibynadwy.

Mae hyn yn rhoi amcangyfrif o 9,000 o bobl heb eu dogfennu sy'n byw yng Nghymru, gan gynnwys 3,500 o blant (yn 2020). Mae'n debygol y byddai pob un o'r rhain yn elwa ar gyngor ar eu sefyllfa a'u hopsiynau, ond gallai tua 60%, neu tua 5,400 o bobl, fod yn gymwys i wneud cais i reoleiddio eu statws mewnffudo, pe baent yn derbyn cyngor ac yn gallu fforddio'r ffioedd ymgeisio neu gael gafael ar gymorth i wneud cais am hepgoriad ffioedd. Mae rhai o'r rhain wedi goraros fisa am amrywiaeth o resymau, neu daethpwyd â nhw i'r DU fel plant. Roedd cyfweleion y defnyddiwr cyngor yn cynnwys teuluoedd y gwrthodwyd lloches iddynt ond na chawsant eu dychwelyd erioed, a chael caniatâd i aros pan gyrhaeddodd un o'u plant saith oed. I bob pwrpas, mae'r gallu i beidio â chodi ffioedd ar gyfer y gwaith hwn wedi'i gyfyngu i Gyfiawnder Lloches (AJ) ac Oasis ac, o ystyried eu cymysgeddau achos, mae capasiti cyfun yn debygol o fod yn llawer llai na 100 o achosion y flwyddyn.

Mae Cymru hefyd yn gartref i 34,640 o bobl a gafodd statws preswilydd cyn-sefydlog o dan y Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (EUSS) ar 30 Mehefin 2021, y bydd angen cyngor neu waith achos ar rai ohonynt i'w helpu i uwchraddio statws preswilydd sefydlog yn ystod y cyfnod o bum mlynedd yn dilyn dyddiad cau'r cynllun yn 2021. Derbyniodd 4,100 o bobl eraill 'ganlyniadau eraill' o geisiadau i'r cynllun, ar 30 Mehefin 2021, fel gwrthod neu wrthod fel rhywbeth annilys. Mae'r niferoedd uchaf o'r rhain yng Nghaerdydd (950), Casnewydd (660), Sir y Fflint (420), Abertawe (360) a Wrecsam (350). Bydd rhai wedi ailymgeisio a derbyn statws — nid yw'r ystadegau'n gwahanu'r rhain - ond ni fydd gan rai statws mewnffudo yn y DU, neu maent yn y broses o ailymgeisio y tu allan i amser, ac wedi colli eu hawliau o ganlyniad. Mae data Cyngor ar

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Bopeth yn dangos bod ymholiadau EUSS yn gyfystyr â bron i hanner yr holl faterion yn ymwneud â mewnfudo ym mis Mawrth 2022, gan ostwng yn raddol (Cyngor ar Bopeth, 2022). Bydd cyfran o'r rhain yn amlwg o fewn y diffiniad o 'ymfudwyr gorfodol', ond mae pob un ohonynt wedi cael eu gwthio i statws mewnfudo gwahanol gan ymadawiad y DU â'r UE, a bydd llawer yn wynebu mwy o fregusrwydd o ganlyniad i'r statws newydd hwnnw, neu eu diffyg statws. Mae hefyd yn bwysig ystyried yr holl angen am gyngor cyfreithiol mewnfudo am ddim ar y cyd, gan fod y gronfa gyffredinol o ddarpariaeth mor fach.

Fel sy'n wir ar draws Lloegr hefyd, yn rhifiadol daw'r angen mwyaf gan y rhai sydd y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol prif ffrwd a thu allan i'r system loches. Mae'r angen hwn hefyd wedi'i ledaenu'n ddaearyddol ledled Cymru, tra bod cyngor cyfreithiol wedi'i ganoli'n bennaf yn yr ardaloedd gwasgaru lloches. Ac eto, mae'r ddarpariaeth yng Nghymru y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol yn gyfyngedig iawn. Canlyniad hyn yw bod pobl yn parhau i fod mewn statws afreolaidd, heb fynediad at lawer o wasanaethau a hawliau, o bosibl yn dioddef tloedi eithafol, amddifadedd a digartrefedd, ac mewn perygl o gael eu hecsbloetio. Mae hyn yn amlwg yn groes i fudd y cyhoedd, waeth beth yw'r dull mynediad i'r DU, a dylid ymchwilio i ffyrdd o ddarparu cyngor cyfreithiol i'r garfan hon.

Darpariaeth cymorth cyfreithiol

Mae yna ddeuddeg swyddfa o naw **darparwr cymorth cyfreithiol ar wahân**. O'r rhain, mae pump (o bedwar darparwr) yng Nghaerdydd, tri yng Nghasnewydd, dau yn Abertawe, ac un yr un yn y Barri a Wrecsam. Yn y gorffennol, mae De Cymru wedi cael gwasanaeth cymharol dda gyda darparwyr cymorth cyfreithiol, er nad oedd darpariaeth o gwbl yng ngweddill Cymru. Dechreuodd un darparwr weithio yng ngogledd Cymru yn 2018, sy'n golygu bod mynediad wedi gwella'n sylweddol, ond mae'n parhau i fod yn ansicr gan ei fod yn dibynnu ar un unigolyn. Fodd bynnag, roedd y sefyllfa hon yn newid yn gyflym ar adeg yr ymchwil gyda dirywiad difrifol yn y ddarpariaeth ar y gweill yn ne Cymru.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Yn baradocsaid, mae'r canfyddiadau'n dangos prinder darpariaeth cymorth cyfreithiol yng Nghymru (yn yr ystyr bod y galw yn fwy na'r cyflenwad) a chwmp yn nifer yr achosion newydd sy'n cael eu hatgyfeirio at ddarparwyr cymorth cyfreithiol. Roedd y cwmp hwn mewn atgyfeiriadau newydd, ynghyd ag oedi'r Swyddfa Gartref ar achosion presennol, wedi achosi argyfwng ariannol difrifol i rai o ddarparwyr cymorth cyfreithiol Cymru ar adeg yr ymchwil. Cafodd un darparwr 'dim dychwelyd' ar gyfer mis Ionawr 2022, oherwydd nad oedd yr un o'u hachosion cymorth cyfreithiol wedi cyrraedd cam y gallent filio, a mynegodd yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol bryder am y gostyngiad yn eu hincwm.

Tynnodd cwmni arall ei holl gyfreithwyr yn ôl o Gymru ychydig cyn i'r ymchwil ddechrau oherwydd nad oedd yn derbyn atgyfeiriadau o achosion lloches newydd, gan ddisgrifio'r sefyllfa fel 'damwain car'. Mae bellach yn cyflogi un cyfreithiwr am un diwrnod yr wythnos yng Nghymru. Dywedodd traean ei fod wedi diswyddo staff am yr un rheswm, a dim ond drwy gymryd achosion o'r tu allan i Gymru y llwyddodd i oroesi. Roedd pedwerydd wedi rhoi'r gorau i gymryd achosion lloches cychwynnol i bob pwrpas, o blaid gwaith cyfraith gyhoeddus. Dywedodd grwpiau cymorth ac awdurdodau lleol fod pumed cwmni, nad oedd yn rhan o'r ymchwil, wedi rhoi'r gorau i ymgymryd â gwaith cymorth cyfreithiol, ond ni ellid gwirio hyn gyda'r cwmni. Mae'r pum sefydliad hyn yn cyfrif am wyth o'r swyddfeydd darparwyr yng Nghymru. Mae cyfweleion darparwr yn rhybuddio ei bod yn anodd iawn adfer capasiti o fewn ardal unwaith y bydd wedi'i golli.

Mae'n ymddangos bod ymgeiswyr lloches newydd yn dod i mewn i Gymru, er bod hyn yn ysbeidiol yn ystod cyfnodau o gyfyngiadau COVID-19, ond mae dau brif reswm pam na allai newydd-ddyfodiaid droi'n atgyfeiriadau at ddarparwyr cymorth cyfreithiol lleol. Yn gyntaf, y drefn arferol yw i bobl sy'n gwneud cais am loches dreulio tua mis mewn Llety Cychwynnol yng Nghaerdydd cyn cael eu gwasgaru yng Nghymru neu Dde Orllewin Lloegr. Yn ddiweddar, mae rhai wedi treulio sawl mis mewn gwestai wrth gefn, Barics Napier neu rannau eraill o'r DU cyn symud i lety gwasgaru ac maent yn fwy tebygol o gael cynrychiolydd cyn cyrraedd Cymru. Roedd sawl un o'r rhai a gyfwelwyd gan ddefnyddwyr cyngor wedi aros misoedd (neu yn dal i aros) i dderbyn cadarnhad eu bod wedi derbyn cymorth a95, i'w pasbort i gymhwysedd cymorth cyfreithiol. Mae'r defnydd o lety mewn gwesty ers misoedd wedi bod yn gohirio hyn. Mae'n ymddangos bod

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

darparwyr yn amrywio o ran eu parodrwydd i dderbyn cleientiaid cyn cadarnhau cefnogaeth a95, ac roedd un defnyddiwr cyngor hyd yn oed wedi dweud wrtho (ar gam) gan ddarparwr i gael cadarnhad a95 newydd, gan fod eu darparwr yn 'hen'.

Yn ail, mae llawer o geisiadau am loches yn cael eu hadolygu ar gyfer 'annerbynioldeb' o dan y weithdrefn sy'n disodli rheoliad Dulyn III ers i'r DU adael yr UE. Cafodd dros 6,500 o achosion eu gohirio am benderfyniad derbynioldeb yn ystod naw mis cyntaf 2021. Gan nad oes unrhyw gytundebau dwyochrog ar waith gyda gwledydd Ewropeaidd eraill, mae enillion yn annhebygol iawn mewn gwirionedd. Yn ystod y naw mis, dim ond deg symud a rhoddwyd dros 2000 o achosion yn ôl i'r broses loches, tra bod dros 4000 o achosion yn aros mewn limbo, heb gael caniatâd i'r broses loches.

Mae oedi'r Swyddfa Gartref yn achosi problemau pellach i ddarparwyr cymorth cyfreithiol oherwydd, mewn amgylchiadau arferol, ni chânt eu talu tan ddiwedd y cyfnod (penderfyniad y Swyddfa Gartref a phenderfyniad y Tribiwnlys ar yr apêl). Mae'r newidiadau a weithredwyd yn ystod y pandemig yn caniatáu iddynt hawlio taliad ar ôl y cyfweliad lloches ac unrhyw waith ar ôl y cyfweliad, ond mae cyfreithwyr a defnyddwyr cyngor fel arfer yn disgwyl 12-18 mis am gyfweliad lloches — hyd yn oed yn hwy yn y Gogledd — ac yna'n aros llawer mwy o fisoedd am benderfyniad, yn ystod pa mae'n ofynnol yn gontractiol iddynt barhau i gysylltu â chleientiaid o leiaf bob tri mis i'w hysbysu nad oes unrhyw ddiweddariadau. Nid yw'r gwaith ychwanegol hwn ar gyfer darparwyr yn cael ei ariannu yng Nghymru a Lloegr. Fel yr eglurodd un darparwr yn Ne Cymru:

“ Fe wnes i arolwg gwellt o'n enillwyr ffioedd, a rhwng tri enillydd ffi maen nhw'n aros am 80 o gyfweliadau, ac mae tua 50 o bobl yn aros i'r Swyddfa Gartref wneud rhywbeth fel bod eu hapêl yn cael ei chlywed. Ac yn y cyfamser, nid ydym yn cael ein talu, heblaw am daliadau. ”

Nid yw'r broblem ehangach hon gydag oedi'r Swyddfa Gartref yn unigryw i Gymru. Nododd neges ar fforwm ymarferwyr ym mis Ebrill 2022 fod nifer cynyddol o gleientiaid yn aros blynyddoedd am gyfweliadau sylweddol. Lle gynt

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

mae'r bygythiad o wneud cais am adolygiad barnwrol o'r oedi wedi arwain at gleientiaid yn derbyn dyddiad cyfweliad, dywedodd y cyfreithiwr eu bod bellach yn derbyn sicrwydd yn unig y bydd cleientiaid yn cael eu cyfweld o fewn y 12 mis nesaf. Roedd un o'r defnyddwyr cyngor a gafodd eu cyfweld ar gyfer yr ymchwil hon wedi bod yn aros dwy flynedd a phedwar mis am gyfweliad ac, mewn ymateb i lythyr cyn gweithredu, cafodd wybod y byddent yn cael eu cyfweld ymhen wyth mis, dair blynedd ar ôl cyrraedd. Nododd yr un ymarferydd yr effaith ar gwmnïau sy'n darparu, sy'n gallu cyflwyno bil dros dro ar ôl y cyfweliad sylweddol, ond yna rhaid iddynt barhau â gwaith gofal cleientiaid heb unrhyw daliad pellach hyd nes y derbynnir penderfyniad. Mae hynny'n golygu mai'r darparwyr sy'n gwneud y gwaith mwyaf, ac sy'n parhau â gwaith gofal cleientiaid ar ôl cyfweliad, sy'n dioddef yr anfantais fwyaf o ran gwaith di-dâl ac anawsterau llif arian.

Mae data tribiwnlysoedd Casnewydd yn cadarnhau gostyngiad sydyn mewn gwaith apeliadau yn 2020-21, yn ôl pob tebyg o ganlyniad cyfunol i wneud penderfyniadau araf yn y Swyddfa Gartref a chyfradd grant uchel ar gyfer ceisiadau am loches [Gweler Cynrychiolaeth yn y Tribiwnlys, isod]. Er bod yr olaf yn amlwg yn gadarnhaol, mae perygl na fydd digon o ddarpariaeth ar ôl os bydd cyfradd y penderfyniad yn cyflymu neu'n dychwelyd i gyfradd grant is.

Mater sy'n dod i'r amlwg yw bod rhai gweithwyr cymorth ac awdurdodau lleol wedi cael gwybod bod cwmnïau sydd â swyddfeydd yn Ne-orllewin Lloegr yn symud cyfreithwyr allan o Gaerdydd a Chasnewydd ac i'r swyddfeydd hynny, ar anogaeth yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol, i lenwi rhywfaint o'r bwlch capasiti yn Ne-orllewin Lloegr, sydd wedi colli darparwr yn ddiweddar. Ni fu'n bosibl gwirio hyn, ond mae'n peri pryder mawr os eir i'r afael â'r prinder capasiti yn Ne-orllewin Lloegr drwy dynnu asedau i bob pwrpas yn ne Cymru. Efallai y bydd data cliriach ar hyn ar gael ym mis Medi 2022 ond byddai'n ddefnyddiol monitro datblygiadau ar hyn yn y cyfamser.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Darpariaeth arall am ddim neu gost isel

Mae un sefydliad sydd wedi'i achredu ar Lefel 3 fframwaith rheoleiddio Swyddfa'r Comisiynydd Gwasanaethau Mewnffudo (OISC) i ymgymryd â chynghor, gwaith achos a chynrychiolaeth ar sail nad yw'n codi ffioedd, sef Cyfiawnder Lloches (AJ). Mae gan AJ ddau weithiwr achos OISC lefel 3 ei 'hun', ac mae un ohonynt hefyd yn Gyfarwyddwr Cyfreithiol, ac mae'n dibynnu'n eithaf helaeth ar gyfreithwyr llawrydd a chyfreithwyr pro bono i ymgymryd â'r rhan fwyaf o'r gwaith achos. Yn ddiweddar, mae'r sefydliad hefyd wedi cyflogi nifer o hyfforddeion lefel 1 a 2 OISC ac mae'n cyfarwyddo bargyfreithwyr am ymddangosiadau llys ar gyfraddau is. Mae AJ wedi'i leoli yng Nghaerdydd ac mae'n darparu ei wasanaeth o'i swyddfa yng Nghaerdydd neu drwy ddulliau ar-lein. Er eu bod yn cael llai o gyswllt wyneb yn wyneb â chleientiaid yn Abertawe, Casnewydd a Wrecsam, mae ganddynt bartneriaethau atgyfeirio cryf gyda sefydliadau sector eraill yn yr ardaloedd hyn drwy Wasanaethau Noddfa Cymru yn ogystal â phartneriaethau anffurfiol eraill.

Mae un sefydliad OISC Lefel 2 yng Nghymru (ar wahân i Gymorth Mudwyr) sydd wedi'i gofrestru i godi ffioedd ond sy'n codi tâl ar raddfa symudol ac sy'n ymrwymo i gadw o leiaf 25% o'i waith yn ddi-ffi. Dyma Oasis yng Nghaerdydd, sy'n canolbwyntio ar gefnogi ffoaduriaid a cheiswyr lloches trwy ystod o wasanaethau, ac mae'n defnyddio model traws-gymhorthdal ar gyfer ei waith cynghor cyfreithiol, gyda'r ffioedd gan gleientiaid preifat yn cwmpasu'r gwaith am ddim. Mae'n cynnig ystod o waith ond dim ond un gweithiwr achos sydd ganddo. Roedd yn gartref i gynllun Llywio'r Swyddfa Gartref am gyfnod, lle daeth dau aelod o staff y Swyddfa Gartref i'r ganolfan a gallai cleientiaid wneud ymholiadau am gynnydd eu hachosion neu gael gwybodaeth fwy cyffredinol heb roi eu henw, cyfeirnod neu gyfeiriad. Adroddir bod hyn wedi bod yn gadarnhaol gan ei fod wedi rhoi mynediad i bobl at wybodaeth na allent ei chael fel arall gan y Swyddfa Gartref, ond ei bod wedi'i hatal ers dechrau 2022 oherwydd diffyg capasiti'r Swyddfa Gartref. Ar hyn o bryd nid oes dyddiad amcangyfrifedig i hyn ailgychwyn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Maint a natur y proffesiwn cyfreithiol mewnfudo yng Nghymru

Er mwyn ymgymryd â gwaith cymorth cyfreithiol, mae angen achrediad Cymdeithas y Cyfreithwyr ar staff (hyd yn oed os oes ganddynt achrediad gan yr OISC neu os ydynt yn gyfreithwyr cymwys). Mae cofrestr gyhoeddus o weithwyr achos achrededig ar gael, tra bod Cymdeithas y Cyfreithwyr yn cyhoeddi ei chofrestr o gyfreithwyr yn ôl maes practis, felly mae'n bosibl nodi nifer y staff sy'n gweithio yn y swyddfeydd hyn (er nad ydynt yn gweithio'n llawn neu'n rhan-amser).

Mae Tabl 1 isod yn dangos faint o weithwyr achos, uwch weithwyr achos sy'n goruchwyllo a chyfreithwyr sydd ar y gofrestr ym mhob un o'r swyddfeydd hyn, o fis Chwefror 2022. Gall un person fod yn gyfreithiwr ac yn uwch weithiwr achos goruchwyllo, felly gall y ddwy golofn ar y dde ychwanegu at fwy na'r 'Cyfanswm Achrededig IAAS' ar gyfer pob cwmni. Dim ond cyfreithwyr sy'n gallu cynnal gwaith adolygu barnwrol, felly ni all unrhyw ddarparwr heb gyfreithiwr wneud gwaith adolygu barnwrol. Noder bod y data hwn yn dod o'r gofrestr gyhoeddedig, ac efallai na fydd yn adlewyrchu'r holl drefniadau partneriaeth ac ymgynghoriaeth.

Tabl 1: Gweithlu mewn cwmnïau darparwyr cymorth cyfreithiol yng Nghymru, Chwefror 2022

Darparwr	Lleoliad	Cyfanswm Achrededig IAAS	Uwch weithwyr achos yn goruchwyllo	Cyfreithwyr
Albany	Caerdydd	4	3	2
Crowley	Caerdydd	2	1	1

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Darparwr	Lleoliad	Cyfanswm Achrededig IAAS	Uwch weithwyr achos yn goruchwylio	Cyfreithwyr
MLP	Caerdydd (2 swyddfa)	1	1	0
NLS	Caerdydd	4	3	3
Fountain	Casnewydd	2	1	1
NLS	Casnewydd	1	0	0
Cymwys	Casnewydd	10	3	5
Virgo	Y Barri	1	1	1 (ymgyngorydd a gyflogir yn rhywle arall)
Duncan Lewis	Abertawe	3	1	2
NLS	Abertawe	2	2	2
Eastgate	Wrecsam	1	1	0
Cyfansymiau		31	17	17

Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn ariannu cyfreithiwr a gweithiwr achos sy'n cael eu cyflogi yn Newfields, yng Nghaerdydd, i gefnogi ceisiadau ac apeliadau EUSS. Nid yw Newfields yn gwneud gwaith cymorth cyfreithiol ond mae'n ymgymryd â'r elfen hon o gymorth cyfreithiol a ariennir yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gyhoeddus i ymfudwyr o'r UE sydd ei angen. Fel uchod, dim ond un gweithiwr amser llawn sydd gan Cyfiawnder Lloches, ac mae'n dibynnu ar gyfreithwyr llawrydd i wneud gwaith achos, tra bod gan Oasis un gweithiwr achos achrededig. Dyma faint y gweithlu nad yw'n gymorth cyfreithiol sy'n gwneud gwaith cynghori rhad ac am ddim a chost isel yng Nghymru.

Mae Bar mewnfudo Cymru yn fach iawn ac mae'n rhaid i ddarparwyr Cymru ddibynnu hefyd ar fargyfreithwyr sy'n teithio o Loegr. Mae **ffigurau 'Dangosfwrdd Demograffig'** Cyngor y Bar yn dangos mai dim ond saith bargyfreithiwr sydd â phrif gyfeiriad ymarfer yng Nghymru sydd â mewnfudo fel prif faes ymarfer, o fis Mawrth 2022. Mae'r rhain i gyd yng Nghaerdydd. Ni fydd pob un yn ymgymryd â gwaith cymorth cyfreithiol na gwaith ochr yr hawlwr, er ei bod yn ymddangos bod bar mewnfudo Cymru wedi'i rannu'n llai i waith y Swyddfa Gartref a gwaith ochr yr hawlwr nag yn Lloegr. Mae'r cyfanswm hwn i lawr o ddeg ym mis Mawrth 2019, naw ym mis Mawrth 2020 ac wyth ym mis Mawrth 2021. Mae 21 o fargyfreithwyr gyda chyfraith gyhoeddus fel prif faes ymarfer a phrif gyfeiriad ymarfer yng Nghymru, bron i gyd yn y de. Mae hwn yn gynnydd sylweddol, i fyny o ddim ond 1 yn 2019, 15 yn 2020 a 19 yn 2021, sy'n nodi bod bargyfreithwyr naill ai'n ehangu i gyfraith gyhoeddus neu'n gynyddol debygol o'i nodi fel rhan greiddiol o'u hymarfer. Fodd bynnag, fel y trafodwyd yn ddiweddarach yn yr adroddiad, ychydig o heriau cyfraith gyhoeddus mewnfudo a gyflwynir yng Nghymru.

Lwythi achosion ac ymholiadau newydd

Diben casglu data ar lwythi achosion presennol darparwyr a gwerth pedair wythnos o ymholiadau newydd oedd rhoi darlun llawer cliriach o faint o waith y maent yn ei gynnal ar y tro a nifer, natur ac ystod ddaearyddol y galw am eu gwaith, yn ogystal â dangos y rhwydweithiau atgyfeirio o amgylch pob un darparwr.

Roedd gan ddarparwr 1 (P1) lwyth achosion cychwynnol ar 28 Chwefror 2022 o 179 o achosion. Mae Tabl 2 isod yn dangos dadansoddiad o'r achosion hynny.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Tabl 2: Cychwyn Ilwyth achosion ar gyfer Darparwr 1, 28 Chwefror 2022

Math o achos	Nifer yr achosion
Apêl Lloches	45
Hawliad Ardystiedig	1
Cais Dinasyddiaeth	1
Cais Dinasyddiaeth - Cyngor yn Unig	2
Cais Priod DV	1
Cais ar Gynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE	1
Apêl ar Gynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE	1
Hawl Ffres	50
Hawliad Ffres / Masnachu	1
Cais am absenoldeb pellach	25
Cais am Setliad/Cais Caniatâd Amhenodol i Aros	5
Hawliad lloches cychwynnol	2
Cais am absenoldeb cychwynnol	6

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Math o achos	Nifer yr achosion
Naturioli	2
Arall - Taliadau Troseddol	1
Aduniad Teuluol Eraill (Cymhleth)	22
Aduniad Teulu Ffoaduriaid	8
Aduniad Ffoaduriaid a Theuluoedd Cymhleth	1
Cais am ddogfen deithio	4
Cyfanswm	179

. Yn amlwg, daw'r galw mwyaf o apeliadau lloches a hawliadau lloches ffres. Mae hyn yn nodedig oherwydd dylai'r achosion hyn — o leiaf yr apeliadau — fod yn gymwys i gael cymorth cyfreithiol, ac mae P1 yn gweithredu y tu allan i gymorth cyfreithiol. Bryd hynny roedd ganddo hefyd restr aros o 24 achos, yn cynnwys naw hawliad newydd, naw achos aduniad teuluol cymhleth, tri achos aduniad teuluol o ffoaduriaid, dau gais absenoldeb pellach ac un cais am absenoldeb cychwynnol. Ar ddechrau'r cyfnod casglu data, roedd P1 newydd ailagor ar gyfer atgyfeiriadau newydd, ar ôl cyfnod o 6 mis o fethu â derbyn atgyfeiriadau newydd oherwydd problemau capasiti yn y sefydliad. Mae'r data hwn yn arbennig o ddefnyddiol gan ei fod yn dangos y bylchau yn y ddarpariaeth cymorth cyfreithiol, lle mae materion allan o'u cwmpas a lle maent o fewn cwmpas ond yn annhebygol o gael eu hystyried gan ddarparwyr cymorth cyfreithiol — megis ceisiadau lloches newydd a materion cyllido achosion eithriadol — am eu bod yn gymhleth, yn rhedeg yn hir neu wedi'i danariannu.

Yna derbyniodd P1 27 ymholiad newydd yn ystod y cyfnod casglu data pedair

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

wythnos. Roedd saith o'r ymholiadau newydd yn ymwneud â hawliadau newydd, un yn cynnwys mater masnachu pobl ac un arall yn ystod y cam apêl, tra bod un ymholiad arall ar gyfer apêl lloches. Roedd dau yn ymwneud â cheisiadau lloches cychwynnol, ac fe'u cyfeiriwyd at ddarparwyr cymorth cyfreithiol. Roedd pedwar ymholiad am gymorth gyda cheisiadau caniatâd pellach i aros a dau am ganiatâd amhenodol i aros (setliad). Roedd dau aduniad teuluol ffoaduriaid a phum mater aduniad teuluol cymhleth arall. Roedd bron pob un ohonynt yng Nghymru, gyda 12 yng Nghaerdydd, saith yng Nghasnewydd, pump yn Abertawe, a dau yn Wrecsam. Roedd yr un sy'n weddill ym Mryste. Mae'r gwasanaeth yn cael ei ddefnyddio ar-lein neu drwy atgyfeiriadau gan sefydliadau eraill sydd â galw heibio wyneb yn wyneb â chleientiaid.

O'r ymholiadau newydd hynny, dyrannwyd cyfreithiwr i bump, rhoddwyd cyngor i dri yn unig a chyfeiriwyd pedwar allan i gael cyngor cymorth cyfreithiol. Ychwanegwyd y 15 arall at y rhestr aros. Roedd gan ddau amser aros disgwylidig o fis neu lai, roedd gan wyth gyfnod aros amcangyfrifedig o ddau i dri mis ac roedd pump yn debygol o aros pedwar i chwe mis. Gostyngodd y rhestr aros yn sylweddol yn ystod y pandemig, oherwydd newidiadau ym mhatrwm gwaith darparwyr cymorth cyfreithiol a phrosesau'r Swyddfa Gartref, ond mae wedi bod yn tyfu eto'n fwy diweddar, gan orfodi'r sefydliad i (geisio) rhoi'r gorau i dderbyn atgyfeiriadau newydd.

Roedd gan ddarparwr 3 (P3) lwyth achosion cychwynnol ar 14 Chwefror 2022 yn cynnwys 45 ffeil cymorth cyfreithiol agored a 12 mater sy'n talu'n breifat. Roedd y ffeiliau cymorth cyfreithiol yn cynnwys 18 cais cychwynnol am loches i oedolion, tri chais lloches ar eu pen eu hunain i blant, un apêl lloches, chwe chais lloches ffres, tri chais trais domestig, 12 cais am setliad, a dau fater Ariannu Achos Eithriadol.

Yna derbyniodd P3 17 ymholiad newydd yn ystod y cyfnod casglu data pedair wythnos. Er bod P3 mewn ardal wasgaru, dim ond un o'r ymholiadau a oedd yn ymwneud ag achos lloches nad oedd yn gysylltiedig â'r Wcráin. Roedd yr achos hwnnw'n ymwneud â phlentyn ar ei ben ei hun, a gafodd ei atgyfeirio gan ei awdurdod lleol mewn ardal arall o Gymru lle mae P3 wedi'i leoli. Cafwyd pedwar ymholiad pellach yn ymwneud â lloches gan wladolion Wcrain, tri yn ardal P3 o

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Erch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Gymru ac un yn yr Wcrain o hyd. Derbyniodd P3 dri ymholiad yn ymwneud â thrais domestig. At ei gilydd, roedd saith ymholiad yn debygol o ddenu cymorth cyfreithiol prif ffrwd, roedd un yn pro bono a byddai un yn cynnwys cais am Gyllid Achos Eithriadol. Ariannwyd yr wyth arall yn breifat ac roeddent yn cynnwys ceisiadau am fisâu fel gweithiwr medrus, priod neu fyfyrwr, dinasyddiaeth, caniatâd amhenodol i aros a dinasyddiaeth, ac o dan y rheol preswyllo hir. Yr unig achos a gafodd ei droi i ffwrdd oedd mater alltudio, lle'r oedd y cleient mewn carchar yn Lloegr ac nid oedd gan P3 y gallu i'w gymryd ymlaen.

Derbyniodd Darparwr 2 (P2) 52 o ymholiadau newydd yn ystod y cyfnod o bedair wythnos. Yn nodedig, dim ond pump o'r rhain oedd o gleientiaid (neu ar ran) a oedd yn byw yng Nghymru, ac roedd pob un o'r rhain yn cael eu hariannu'n breifat. Roedd chwech arall mewn lleoliad anhysbys pan gawsant eu cyfeirio — un gan sefydliad yn Swindon a'r pump arall gan Care4Calais, sy'n dangos eu bod yn debygol o fod ym Marics Napier neu westy. Ni wnaeth P2 droi unrhyw un o'r ymholwyr i ffwrdd ond gwnaethant apwyntiadau ar eu cyfer ymhen un i dair wythnos, lle byddent yn gwneud penderfyniad cadarn ynghylch a ddylid mynd â'r cleient ymlaen. Roedd pob un ond chwech o'r ymholiadau yn ymwneud â lloches, neu loches a masnachu pobl, a daeth yr atgyfeiriadau gan sefydliadau ac awdurdodau lleol ym Mryste (2), Swindon (8 atgyfeiriad gan dri sefydliad gwahanol), Reading (2), Cheltenham (4), Llundain (3), Manceinion (1) a 21 gan Refugee Action yn Colchester, Essex.

Mae hyn yn cefnogi adroddiadau darparwyr o gwmp mewn atgyfeiriadau achosion lloches o fewn y prif ardaloedd gwasgaru yn ne Cymru, ac wedi goroesi drwy gymryd atgyfeiriadau o bell o Loegr. Mae hefyd yn tanlinellu'r prinder difrifol o ddarpariaeth cymorth cyfreithiol yn Ne-orllewin Lloegr a Dwyrain Lloegr, sy'n gorfodi sefydliadau cymorth yno i ddibynnu ar gyfeirio at ddarparwyr ymhell o'u hardal eu hunain.

Un o ganlyniadau'r galw yn fwy na'r ddarpariaeth mor sylweddol, ac o oedi'r Swyddfa Gartref, yw galw anghynaliadwy ar ASau a'u gweithwyr achos i ymyrryd mewn achosion mewnfudo a lloches, neu ddilyn i fyny arnynt. Roedd gweithiwr achos un AS wedi delio â 630 o achosion mewnfudo a lloches dros y

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

flwyddyn ddiwethaf, sef wyth y cant o gyfanswm llwyth achosion yr AS. Roedd un arall, mewn ardal nad yw'n gwasgaru, wedi delio â 103 o achosion rhwng Ionawr 2021 ac Ebrill 2022, ac eithrio achosion ffoaduriaid Afghanistan, Syria ac Wcraïn. Roedd llawer o'r gwaith achos hwn yn gofyn iddynt wneud ymholiadau drwy linell gymorth yr AS yn y Swyddfa Gartref, y mae'n ofynnol i'r Swyddfa Gartref ateb drwyddi o fewn 28 diwrnod. Mae hyn yn galluogi ASau i gael y wybodaeth ddiweddaraf am achosion etholwyr na allant ei chael yn rhywle arall. Gellir ystyried y rhan fwyaf o hyn fel galw methiant sy'n deillio'n uniongyrchol o brinder cyngor cyfreithiol mewnfudo a lloches (yn enwedig y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol) ac o gamweithrediad yn y Swyddfa Gartref, sy'n methu â darparu gwybodaeth yn uniongyrchol, neu i wneud penderfyniadau'n brydlon (am drafodaeth fanwl o'r galw am fethiant, gweler Wilding (2021) Seddon (2008) a fathodd y term 'galw methu').

Dywedodd un AS fod gwallau clerigol yn aml yn y Swyddfa Gartref yn achosi 'gofid a digalon' a dim ond pan fydd AS yn 'camu' y Swyddfa Gartref am benderfyniad: mewn un achos, roedd hyn yn cynnwys codi'r un mater dair gwaith yn y Senedd. Nid yw hyn yn unigryw i Gymru, ond mae'r lefel anghynaliadwy hon o alw yn rhan bwysig o'r cyd-destun cyffredinol lle mae pobl yn cael mynediad at gyngor cyfreithiol mewnfudo (neu ddim).

Cynrychiolaeth yn y Tribiwnlys

Mae'r dadansoddiad o'r rhestr wrandawiadau dyddiol ar gyfer canolfan wrandawiadau Casnewydd yn dangos bod lefel sylweddol o ddiffyg cynrychiolaeth a dibyniaeth ar sefydliadau nad ydynt yn gymorth cyfreithiol, boed yn pro bono, wedi'u hariannu gan grant neu'n breifat, gan gynnwys ar gyfer achosion lloches, hawliau dynol a mechnïaeth. Oherwydd bod canolfan glyw Casnewydd yn gwasanaethu de Cymru a de-orllewin Lloegr, nid yw'n bosibl cyfyngu'r dadansoddiad i Gymru, nac i gwmpasu Cymru gyfan; byddai apelyddion yng ngogledd Cymru yn fwyaf tebygol o fynd i'r ganolfan wrandawiadau ym Manceinion. Serch hynny, mae'n rhoi syniad rhesymol o'r hyn sy'n digwydd yn ne Cymru o ran cynrychiolaeth yn y Tribiwnlys.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Roedd sampl rhestr achosion y Tribiwnlys ar gyfer y ganolfan wrandawiadau yng Nghasnewydd yn cwmpasu 40 diwrnod gwaith rhwng mis Ionawr a mis Ebrill. Cafwyd cyfanswm o 271 o wrandawiadau, saith y dydd ar gyfartaledd.

Roedd 33 apêl amddiffyn (lloches yn y bôn) ac o'r rhain:

- roedd 8 heb gynrychiolaeth (24%)
- cynrychiolwyd 14 gan gwmnïau â chontract cymorth cyfreithiol (42%)
- cynrychiolwyd 3 gan gwmnïau preifat yn unig (9%)
- Cynrychiolwyd 8 pro bono gan Gyfiawnder Lloches (24%)

Roedd un apêl alltudio, ac roedd yr apelydd heb gynrychiolaeth.

Roedd 25 o apeliadau hawliau dynol, ac o'r rhain:

- 6 heb gynrychiolaeth (24%)
- Cynrychiolwyd 8 gan gwmnïau â chontract cymorth cyfreithiol (32%)
- Cynrychiolwyd 11 gan gwmnïau preifat yn unig (44%)

Mewn perthynas â'r apeliadau lloches, mae'n arbennig o nodedig bod Cyfiawnder Lloches (AJ) yn cynrychioli bron i chwarter yr holl apelyddion dros y sampl 40 diwrnod. O ystyried y bydd rhai o'r apelyddion wedi dod o Dde Orllewin Lloegr, mae canran cyfran AJ o'r apeliadau Cymreig a glywyd yng Nghasnewydd hyd yn oed yn uwch. Mae'r apeliadau hyn i gyd, ar yr wyneb, yn gymwys i gael cymorth cyfreithiol, ac eto roedd yn rhaid i'r apelyddion ddibynnu ar gynrychiolaeth rydd gan sefydliad a oedd yn gweithredu y tu allan i'r cynllun cymorth cyfreithiol. Bydd rhai wedi cael eu cynrychioli gan sefydliad arall a'u 'gollwng' ar ryw adeg, fel arfer rhwng gwrthod y Swyddfa Gartref a gwrandawriad yr apêl, yn aml ar y sail nad oes digon o rinwedd — ac eto mae gan AJ gyfradd llwyddiant gyfartalog o 64% ar yr apeliadau y mae'n eu cynrychioli (2014-2021), sy'n dangos eu bod oedd â theilyngdod digonol. Cynrychiolodd AJ mewn 48 apêl yn 2019, y flwyddyn cyn y pandemig ddiwethaf, 23 yn 2020, ac 20 rhwng Ionawr a Thachwedd 2021, sy'n rhoi syniad o nifer yr achosion teilwng yng Nghymru sy'n cael eu gollwng gan gynrychiolwyr cymorth cyfreithiol (nad ydynt o bosibl yng Nghymru) cyn apêl.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Drwy gyd-destun, mewn sampl 20 diwrnod cynharach yn 2016, clywyd 66 o apeliadau lloches yng Nghasnewydd, ac o'r rhain:

- 6 heb gynrychiolaeth (9%)
- Cynrychiolwyd 48 gan sefydliad a oedd â chontract cymorth cyfreithiol (73%)
- Cynrychiolwyd 11 gan gwmnïau preifat yn unig (17%)

Roedd gan un gynrychiolydd pro bono.

Er gwaethaf gostyngiad yn nifer yr apeliadau lloches a glywyd yng Nghasnewydd ers 2016, mae canran yr apeliadau a gynhaliwyd gan gynrychiolydd sydd â chontract cymorth cyfreithiol wedi gostwng yn ddramatig (o 73% i 42%), tra bod cynrychiolaeth anghynrychiolaeth a chynrychiolaeth pro bono (gan gynnwys Cyfiawnder Lloches), wedi codi yn y cyfamser chwe blynedd. Mae hyn yn awgrymu colli capasiti cymorth cyfreithiol yn ne Cymru.

Roedd 132 o apeliadau mewnfudo yn sampl 2022, sy'n ymdrin ag ystod eang o faterion ond a fydd yn cynnwys achosion lle mae unigolyn heb ganiatâd i aros wedi gwneud cais o dan y llwybrau rhiant, partner neu breswylfa hir. Mae cwmpas cymorth cyfreithiol mewn perthynas â'r categori hwn mor gyfyngedig fel nad yw'n ddefnyddiol iawn nodi a oes gan y cynrychiolydd gontract cymorth cyfreithiol ai peidio, ond mae'n werth nodi bod Cyfiawnder Lloches hefyd wedi'i gynrychioli yn un o'r achosion hyn.

Yn ogystal, roedd 36 cais am fechnïaeth dros y 40 diwrnod yn sampl 2022, ac o'r rhain:

- 9 heb gynrychiolaeth (25%)
- Cynrychiolwyd 9 gan gwmnïau â chontract cymorth cyfreithiol (25%)
- Cynrychiolwyd 15 gan gwmnïau preifat yn unig (42%)
- 3 yn cael eu cynrychioli pro bono gan Mechnïaeth ar gyfer carcharorion mewnfudo (AGB) (8%)

Mae ceisiadau am fechnïaeth o fewn cwmpas cymorth cyfreithiol, yn amodol ar y prawf modd ariannol. Mae nifer y gwrandawiadau mechnïaeth wedi gostwng, o 46 yn y sampl 20 diwrnod yn 2016 i 36 yn y sampl 40 diwrnod yn 2022, ond mae

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

llai o newid ym mhatrwm y gynrychiolaeth nag ar gyfer apeliadau. Yn sampl 2016, roedd 10 (22%) heb gynrychiolaeth, cynrychiolwyd 19 (41%) gan ddarparwr â contract cymorth cyfreithiol, a chynrychiolwyd 18 (39%) gan gwmni preifat yn unig. Esboniodd cyn-aelod o Brosiect Arsylwi Mechnïaeth Prifysgol Caerdydd fod y nifer llai o wrandawiadau mechnïaeth yn bennaf oherwydd cau'r canolfannau cadw yr oedd eu ceisiadau am fechnïaeth yn cael eu neilltuo amlaf i Gasnewydd.

Fel cymhariaeth, mae gan yr Alban system cymorth cyfreithiol ar wahân i Gymru a Lloegr. Mae materion mewnfudo nad ydynt yn Lloches yn parhau i fod mewn cwmipas yn yr Alban ac nid oes unrhyw gontractau, felly gall unrhyw gwmni sydd wedi'i gofrestru i wneud gwaith cymorth cyfreithiol mewnfudo wneud cymaint neu gyn lleied ag y dymunant. Mae canolfan wrandawiadau'r Tribiwnlys yn Glasgow, sy'n clywed yr holl faterion achos cyntaf ar gyfer yr Alban. Fel yng Nghymru a Lloegr, mae trothwy modd, felly mae'n amhosibl bod yn sicr bod unrhyw apelydd penodol wedi derbyn cymorth cyfreithiol, dim ond oherwydd bod eu cynrychiolydd yn gwneud gwaith cymorth cyfreithiol, ond bod mwyafrif helaeth o ymgeiswyr lloches a mechnïaeth yn debygol o fod yn gymwys yn ariannol i gael cymorth cyfreithiol.

Dros y sampl 40 diwrnod ym mis Ionawr i Ebrill 2022, roedd 48 o apeliadau lloches neu amddiffyn yng nghanolfan wrandawiadau Glasgow, ac roedd cwmnïau a gofrestrwyd ar gyfer gwaith cymorth cyfreithiol yn cynrychioli'r apelydd mewn 83% ohonynt. Dim ond chwech y cant (tri apelydd) oedd heb gynrychiolaeth, tra bod cwmnïau preifat yn unig yn cynrychioli mewn pedwar achos (8%). Roedd deg apêl yn erbyn alltudio, gyda 60% o apelyddion yn cael eu cynrychioli gan gwmni a gofrestrwyd ar gyfer cymorth cyfreithiol, tra bod cwmnïau preifat yn cynrychioli 20% a'r un ganran heb gynrychiolaeth. Yn yr un modd mewn apeliadau hawliau dynol, roedd gan 68% o wrandawiadau 38 gynrychiolydd sydd wedi'i gofrestru ar gyfer cymorth cyfreithiol, gyda 21% ac wyth y cant yn cael eu cynrychioli gan gwmnïau preifat yn unig neu heb gynrychiolaeth. Allan o 37 o wrandawiadau mechnïaeth, cynrychiolwyd 27 ymgeisydd (73%) gan gwmnïau a gofrestrwyd ar gyfer cymorth cyfreithiol, gyda dim ond dau berson (5%) heb gynrychiolaeth a saith (19%) yn cael eu cynrychioli gan gwmnïau preifat yn unig. Roedd gan un gynrychiolydd wedi'i leoli

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

yng Ngogledd Iwerddon, yn nodi iddynt gael eu trosglwyddo o'r ganolfan gadw tymor byr yn Belfast.

Yn amlwg, nid oes gan Gymru opsiwn o ddatblygu ei system cymorth cyfreithiol ei hun yn y tymor byr, ond mae'r gwahaniaethau sylweddol hyn mewn patrymau cynrychiolaeth yn dangos beth allai fod yn gyraeddadwy gyda newidiadau i'r rheolau presennol ar ariannu a chwmpas cymorth cyfreithiol.

Cyfraith gyhoeddus yng Nghymru

Mae'r ymchwil yn awgrymu bod prinder darpariaeth ar gyfer cyfraith gyhoeddus yng Nghymru a diffyg ymwybyddiaeth o rwymedïau cyfraith gyhoeddus. Gall darparwyr cymorth cyfreithiol sydd â contract mewnfudo ymgymryd â gwaith cyfraith gyhoeddus cysylltiedig, ond dim ond os ydynt yn gyfreithwyr. Ni all cynghorwyr sydd wedi'u hachredu gan yr OISC fynd y tu hwnt i waith cyn gweithredu, sy'n golygu nad oes capasiti adolygu barnwrol o gwbl y tu allan i dde Cymru. Mae'r Prosiect Cyfraith Gyhoeddus yn cyflogi cyfreithiwr arbenigol yng Nghymru, ar ôl cydnabod y nifer fach o hawliadau adolygiad barnwrol a oedd yn cael eu cyhoeddi yng Nghymru, ond nid yw'r cyfreithiwr hwnnw'n canolbwyntio ar waith mewnfudo, nac ychwaith yr ychydig ddarparwyr cyfraith gyhoeddus eraill yng Nghymru.

Mae hyn yn arwain at dair problem a godwyd gan gyfweleion. Yn gyntaf, mae gan elusennau a sefydliadau cymorth eraill ymwybyddiaeth gyfyngedig o rwymedïau cyfraith gyhoeddus ac maent yn fwy tebygol o feddwl am ffyrdd o gefnogi cleientiaid unigol yn hytrach na herio anghyfreithlondeb yn systematig yn y llysoedd. Un enghraifft oedd yr oedi wrth dderbyn taliadau cymorth lloches ar gardiau Aspen yn 2021: ceisiodd elusennau gefnogi cleientiaid unigol gyda chyllid, ond ni wnaethant herio methiant y Swyddfa Gartref i ddarparu'r cymorth yr oedd ganddynt hawl iddo. Nid oedd elusen arall yn gwybod ble i fynd am gymorth ynghylch dadfeilio difrifol mewn tai lloches a oedd yn effeithio ar ei defnyddwyr. Mae hyn yn achosi anfantais amlwg i ymfudwyr gorfodol (ac eraill) sy'n byw yng Nghymru. Fel dywedodd un:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

“ Rwy'n gweld pethau ofnadwy o ran anghenion tai pobl, er enghraifft pan maen nhw wedi bod mewn tŷ gydag ychydig centimetrau o ddŵr ar y llawr ac mae wedi cymryd drosodd yr amser a reoleiddir i'w drwsio, neu mae drws wedi torri ac mae ganddyn nhw blentyn bach yn y tŷ,... lle mae cwynion am dai yn cyrraedd y pwynt bod dylent gael eu herio'n gyfreithiol ond nid oes gan bobl fynediad. ”

Awgrymodd y sefydliad hwnnw y byddai'n ddefnyddiol cael pecyn cymorth i gefnogi dealltwriaeth o ba faterion y gellid eu herio drwy adolygiad barnwrol a sut i gael gafael ar y cyngor cywir i wneud hynny. Mae un cyfreithiwr o Brosiect Cyfraith Gyhoeddus yn ymgymryd â heriau cyfraith gyhoeddus ar lety lloches, gan ganolbwyntio'n benodol ar Gymru, ond mae'n anochel bod hyn yn gyfyngedig o ran capasiti.

Un canlyniad posibl yw efallai na fydd cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn profi'r un ymdeimlad o graffu â'r rheini mewn rhannau penodol o Loegr (er nad pob un), lle mae disgwyliad y bydd penderfyniadau anghyfreithlon yn cael eu herio oherwydd bod cyflenwad digonol o ymarferwyr cyfraith gyhoeddus. Ym maes tai, dywedwyd bod Shelter wedi gwella hyn, ond mae hyn yn llai yn wir am faterion eraill fel pecynnau gofal a chymorth. Cafodd awdurdodau lleol Cymru eu canmol am fod yn gyffredinol yn fwy tebygol o ymateb yn gadarnhaol i her unigol ac nid 'ymhladd dannedd ac ewinedd', ond gall hyn olygu mai dim ond ateb ar gyfer unigolyn neu deulu unigol sydd, yn hytrach na newid systemig yn y ffordd y caiff polisi ei gymhwyso.

Traean yw'r diffyg capasiti cyfraith gyhoeddus ar faterion sydd wedi'u datganoli i Gymru, a diffyg datblygu neu ddehongli ar faterion cyfraith Cymru. Enghraifft benodol yn y cyd-destun mudo yw asesu oedran, lle mae awdurdod lleol neu'r Swyddfa Gartref yn dadlau bod rhywun yn blentyn. Nid yw'r Ddeddf Plant, sy'n gymwys yn Lloegr, yn gymwys yng Nghymru, ac felly nid yw'r canllawiau a'r gyfraith achosion ar asesu oedran yn Lloegr yn gymwys yn awtomatig i Gymru. Ond nid oes unrhyw ddarparwyr gofal cymunedol yng Nghymru sy'n ymgymryd â heriau asesu oedran, sy'n golygu bod yn rhaid i'r rheini yng Nghymru ddibynnu ar gyfreithwyr yn Lloegr, sy'n annhebygol o fod yn gyfarwydd â deddfwriaeth

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Cymru, a allai rwystro bwriadau deddfwrfa Cymru.

Ansawdd

Ochr yn ochr â'r ddarpariaeth cyngor cyfreithiol sydd ar gael, ansawdd oedd y pryder mwyaf cyffredin gan gyfweleion, defnyddwyr cyngor a gweithwyr proffesiynol. Mae hyn yn perthyn i chwe phrif fater:

1. Gofal cleientiaid a chyfathrebu: Mae'r ddau sefydliad cymorth a defnyddwyr yn disgrifio teimlo bod y cynrychiolydd cyfreithiol yn anghwrtais, nad oedd yn cyfathrebu'n glir, neu nad oedd yn ymateb yn brydlon neu o gwbl. Roedd hyn yn cynnwys y rhai sy'n talu'n breifat. Canmolwyd un darparwr yn arbennig am gyfathrebu da a phrydlon, a rhoddodd defnyddwyr cyngor nifer o enghreifftiau o hyn. Roedd cyfweleion cymorth yn cydnabod effaith toriadau cymorth cyfreithiol ar ansawdd y rhai sy'n dibynnu ar gyllid cymorth cyfreithiol, sy'n effeithio ar bob darparwr cymorth cyfreithiol ledled Cymru a Lloegr.
2. Ychydig iawn o waith: Yn yr un modd cafwyd cwynion (gan gynnwys gan gyfreithwyr eraill) bod rhai cynrychiolwyr yn gwneud cyn lleied o waith â phosibl ar achosion, hyd yn oed yn methu â chyflwyno tystiolaeth a roddodd y cleient iddynt mewn rhai achosion. Cyfeiriodd un sefydliad cymorth at ddatganiadau tystion o ansawdd gwael. Caiff hyn ei gymell yn rhannol gan y drefn cymorth cyfreithiol ar gyfer Cymru a Lloegr, fel y trafodwyd yn fanwl yn Wilding (2021).
3. Rhinweddau'n methu a 'gollwng' cleientiaid: Mae'n rhaid i ddarparwyr cymorth cyfreithiol asesu 'rhinweddau' neu ragolygon llwyddiant, cyn rhoi cymorth cyfreithiol ar gyfer achos, neu gam nesaf achos. Mae hyn yn arbennig o berthnasol wrth dderbyn gwrthodiad lloches gan y Swyddfa Gartref a phenderfynu a ddylid symud ymlaen i apelio. Roedd dau o'r rhai a gyfwelwyd gan ddefnyddwyr cyngor wedi cael eu gollwng gan gyfreithwyr ar ôl i'r Swyddfa Gartref wrthod, weithiau'n hwyr iawn, tra bod gan eraill ffrindiau a brofodd hyn. Aeth un ymlaen i golli'r apêl gyda chyfreithiwr oedd yn talu'n breifat a bu'n rhaid iddo wneud cais newydd yn ddiweddarach

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

(hefyd yn talu'n breifat). Llwyddodd y llall i ohirio eu hapêl, llwyddo i ddod o hyd i gynrychiolydd newydd gyda chefnogaeth Cyngor Ffoaduriaid Cymru, ac ennill eu hapêl, er i'r cynrychiolydd cyntaf ddweud wrthynt fod yr achos yn rhy wan. Unwaith eto, mae hyn hefyd yn broblem yn Lloegr: nid oes adolygiad systematig o achosion sy'n dod i ben fel hyn i sicrhau eu bod yn cael eu hasesu'n briodol, ac nid yw'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol wedi gallu darparu data yn gyson ar nifer yr achosion y mae darparwyr yn eu gollwng ar sail rhinweddau. Fodd bynnag, roedd sefydliadau cymorth, awdurdodau lleol a chyfreithwyr i gyd yn teimlo bod achosion yn cael eu gwrthod ar gam ar sail rhinweddau gan ddarparwyr, sy'n cael ei gefnogi'n gryf gan gyfradd llwyddiant uchel Asylum Justice ar yr apeliadau hyn (ennill dros 70%). Roedd rhai cyfweleion yn credu bod darparwyr cymorth cyfreithiol yn gollwng achosion cymhleth (sy'n anymarferol yn ariannol iddynt) ar y rhagydbiaeth y bydd AJ yn eu codi. Disgrifir hyn gan sawl cyfwelai fel dargyfeirio AJ o'i waith craidd a'i orfodi i dreulio llawer o'i amser a'i gyllid yn delio ag apeliadau a ddylai gael eu cynnwys gan gymorth cyfreithiol. Fel y nodir uchod [Cynrychiolaeth yn y Tribiwnlys] cynrychiolodd AJ mewn bron i chwarter yr apeliadau lloches a glywyd yng Nghasnewydd yn y sampl 40 diwrnod rhwng Ionawr ac Ebrill 2022. Mae'n anodd dweud a yw rhinweddau sy'n methu achosion teilwng yn fwy cyffredin yng Nghymru, neu'n cael ei amlygu gan fodolaeth sefydliad fel AJ pan allai fel arall fynd heb i neb sylwi arno.

4. Cyfieithu ar y Pryd: Rhoddodd un defnyddiwr enghraifft o gael ei wrthod lloches a'r cyfreithiwr yn gwrthod rhoi cymorth cyfreithiol ar gyfer apêl oherwydd gwrthddywediadau a gododd o wallau wrth gyfieithu ar y pryd. Unwaith y nodwyd hyn, ymgwymerodd cyfreithiwr arall â'r achos, ond dim ond ar ôl ymyrraeth Cyngor Ffoaduriaid Cymru. Mae rhai darparwyr yn osgoi defnyddio cyfieithwyr ar y pryd oherwydd yr amser neu'r baich gweinyddol sy'n gysylltiedig â chael eich talu am gostau'r cyfieithydd ar y pryd. Unwaith eto, nid yw hyn yn benodol i Gymru, ond mae'n achosi problemau go iawn.
5. Anharodrwydd a diffyg cefnogaeth i wneud cwynion: Teimlai gweithwyr cymorth fod cleientiaid yn aml yn anfodlon cwyno am gyngor o ansawdd gwael oherwydd bod 'eu bywydau yn eu dwylo [cynghorwyr]', oherwydd eu bod yn ofni y bydd cwyno yn effeithio ar eu penderfyniad mewn fudo, neu am

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

fod ganddynt flaenoriaethau eraill, mwy brys, ar ôl iddynt ddarganfod eu bod wedi derbyn cyngor o ansawdd gwael. Roedd un defnyddiwr wedi derbyn cyngor gwahanol gan ddau gyfreithiwr gwahanol (â thâl preifat) ac wedi tynnu sylw at y ffaith nad oedd ganddi unrhyw ffordd o wybod pa un oedd yn anghywir. Mae'r rheolau cymorth cyfreithiol yng Nghymru a Lloegr yn atal cleientiaid rhag newid cynrychiolwyr ac eithrio mewn amgylchiadau cyfyngedig iawn, yn wahanol i'r Alban, felly maent yn cael eu gorfodi i aros gyda chynrychiolwyr nad ydynt yn ymddiried ynddynt mwyach, oni bai eu bod yn gallu talu. Dylai gwybodaeth annibynnol am yr hawl i gwyno, y safonau gwasanaeth priodol i'w disgwyl, a chanlyniadau cwyno fod ar gael, ac mae angen cyllid i dalu am gymorth gyda chwynion.

6. Mae cynghorwyr preifat yn codi gormod neu'n cynnig gwaith o ansawdd gwael: Disgrifiodd rhai defnyddwyr cyngor eu bod wedi talu am gyngor cyfreithiol a oedd o ansawdd gwael. Mewn un achos, roedd y defnyddiwr wedi talu am ymgynghoriad, ac yn ddiweddarach anfonodd llythyr at y cwmni, a ofynnodd iddi dalu am ail ymgynghoriad, dim ond i ddweud wrthi fod y llythyr yn golygu na allent ei helpu. Ni chafodd dderbynebau ar gyfer y naill ymgynghoriad na'r llall. Roedd gan un arall fargyfreithiwr mynediad uniongyrchol yr oedd yn ei chael yn anghwrtais ac amhroffesiynol, a fethodd ag ymateb iddi yn rheolaidd, a gofynnodd iddi ymchwilio i'r gyfraith achosion cyfreithiol ei hun. Ac eto, roedd canfyddiad y byddai talu yn gwarantu gwasanaeth o ansawdd gwell na chymorth cyfreithiol neu wasanaethau am ddim, gan olygu bod rhai yn dewis talu cwmnïau preifat am geisiadau aduniad teuluol ffoaduriaid y byddai'r Groes Goch (ar rai adegau) yn eu gwneud yn rhad ac am ddim.

Yr unig fesur o ansawdd sylweddol gwaith cymorth cyfreithiol mewnfudo yw drwy'r cynllun adolygu gan gymheiriaid. Cafwyd data adolygiadau gan gymheiriaid ar gyfer pob darparwr yng Nghymru drwy gais Rhyddid Gwybodaeth. Mae adolygiadau gan gymheiriaid yn cael eu sgorio o 1 (rhagoriaeth) i 5 (methiant mewn perfformiad). Mae Gradd 4 'yn is na'r cymhwysedd' ac yn cynhyrchu adolygiad pellach o fewn chwe mis, ac mae ail radd 4 neu radd 5 yn arwain at derfynu contract ar unwaith.

Mae naw sefydliad ar wahân gydag o leiaf un swyddfa yng Nghymru, ac mae

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

sgoriau wedi'u cyfuno ar draws holl swyddfeydd darparwr yng Nghymru a Lloegr. Mae gan dri o'r naw sefydliad yng Nghymru sgôr gyfanredol o radd 2 (cymhwysedd a mwy), mae gan bump radd 3 (cymhwysedd) ac mae gan un radd 4. Nid yw'r patrwm adolygu cymheiriaid hwn ar gyfer yr holl ddarparwyr yng Nghymru yn annhebyg i'r dosbarthiad yn Lloegr (er bod nifer llawer mwy o ddarparwyr yn Lloegr wrth gwrs).

Mae'n peri pryder, serch hynny, bod un o'r darparwyr sydd ag adolygiad Lefel 2 wedi tynnu ei holl gyfreithwyr yn ôl o Gymru oherwydd y cwmp yn nifer yr atgyfeiriadau. Byddai'n ddefnyddiol ystyried a oes posibiladau ar gyfer cynnig grantiau i ychwanegu at incwm cymorth cyfreithiol, cefnogi ehangu, neu ariannu cyflogi hyfforddeion, ar gyfer y darparwyr sydd â'r sgôr uchaf o ran adolygiadau gan gymheiriaid, ar y sail y byddai hyn yn helpu i ysgogi cynnydd cyffredinol mewn ansawdd mewnfudo cyngor yng Nghymru. Gallai hyn gael ei gynllunio o amgylch gofal cleientiaid, gyda chymorth ariannol yn ymdrin yn benodol â chyfathrebu ychwanegol â chleientiaid nad ydynt yn cael eu hariannu gan gymorth cyfreithiol.

Hygyrchedd daearyddol cyngor cyfreithiol

Mae patrymau anghenion daearyddol yng Nghymru yn newid. Ers dechrau'r gwaith ymchwil hwn, mae awdurdodau lleol Cymru wedi cynnwys tua 40 o blant newydd ar eu pen eu hunain drwy'r Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol, ac mae gan bob awdurdod lleol yng Nghymru gyfrifoldeb bellach dros blant ar eu pen eu hunain, sy'n newid sylweddol. Ers 2015, pan ddechreuodd y cynllun ailsefydlu ffoaduriaid o Syria, mae llawer o awdurdodau lleol y DU wedi lletya ffoaduriaid am y tro cyntaf, ac nid yw'r rheini yng Nghymru yn eithriad. Yn yr un modd, mae cynlluniau gwacáu Afghanistan a gwahanol gynlluniau Wcráin wedi dod â ffoaduriaid i ardaloedd newydd yng Nghymru. Yn y cyfamser, mae'r EUSS ar gyfer pobl y mae eu hawliau sy'n deillio o drefniadau'r UE wedi newid statws mewnfudo nifer fawr o bobl ledled Cymru yn sylweddol. Mae'r ffactorau hyn wedi creu anghenion cyngor mewnfudo a lloches mewn ardaloedd daearyddol newydd yng Nghymru am y tro cyntaf. Nid yw'r 'farchnad' yn gallu ehangu (yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

feintiol neu'n ddaearyddol) i ddiwallu'r angen hwn.

Ar wahân i'r prinder cyffredinol o ddarpariaeth cyngor cyfreithiol, seilwaith trafndiaeth yw un o'r prif rwystrau i fynediad. Mae darpariaeth cymorth cyfreithiol wedi'i ganoli mewn tair o'r prif ardaloedd gwasgaru, Caerdydd, Casnewydd ac Abertawe, gyda dim ond un gweithiwr achos yn Wrecsam, tra bod darpariaeth EUSS a darpariaeth am ddim y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol wedi'i leoli'n gyfan gwbl yng Nghaerdydd. Disgrifir cysylltiadau trafndiaeth o ganolbarth neu ogledd Cymru i dde Cymru fel 'heb fod yn wych' a 'phellter sylweddol', gyda mynediad haws o ogledd Cymru i Lerpwl neu Fanceinion nag i dde Cymru — ond mae gan Ogledd Orllewin Lloegr ac ochr orllewinol Gorllewin Canolbarth Lloegr brinder difrifol o'r ddau beth cyfreithiol cymorth a darpariaeth cymorth digyfreithiol cost isel.

Mae hyn yn arbennig o broblemus i achosion trais domestig, plant ar eu pen eu hunain ac eraill sy'n byw y tu allan i'r ardaloedd gwasgaru lloches hynny yn ne Cymru. Efallai na fydd gan oroeswyr cam-drin unrhyw ddewis arall ond teithio yn ôl i'r ardal lle mae'r tramgwyddwr yn byw ac yn gweithio, neu gallant wynebu aros yn hir wrth alw heibio, gyda phlant. Mae'r teithiau hir i gael cyngor yn cael effaith ar weithwyr cymorth ac yn yr un modd ar weithwyr cymdeithasol sy'n cefnogi plant ar eu pen eu hunain. Esboniodd AS o ardal nad yw'n gwasgaru nad oes ganddynt unrhyw le lleol i gyfeirio etholwyr, ond nad oes ganddynt unrhyw sefydliadau lleol i'w galw i 'wirio synnwyr' ffordd arfaethedig o weithredu ar gyfer etholwr, yn enwedig pan fydd terfynau amser yn agos.

Yn gyffredinol, mae cyngor o bell wedi bod yn fwy ar gael yn ystod y pandemig, ond mae model cymorth cyfreithiol cyffredinol yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol (LAA) yn parhau i fod yn un o ddarpariaeth wyneb yn wyneb, ar safle'r cyfreithiwr neu leoliad allgymorth cymeradwy. Gall darparwyr nawr (ers 2018) agor cymaint o achosion ag y dymunant o'r tu allan i'w hardal ddaearyddol eu hunain, ond mae cyfyngiadau llym (wedi'u hail-osod pan godwyd cyfyngiadau pandemig) ar ganran yr achosion lle gallant gael ffurflenni cymorth cyfreithiol wedi'u llofnodi o bell, sy'n golygu y byddai angen i'r rhan fwyaf o gleientiaid deithio o hyd i'w safle ar gyfer yr apwyntiad cyntaf o leiaf.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Mae ymchwil gynharach ar fynediad at gyngor mewnfudo (Wilding, 2022) yn awgrymu nad cyngor o bell yw'r ateb gyda grwpiau arbennig o agored i niwed beth bynnag, yn gyntaf oherwydd ei bod yn anodd meithrin ymddiriedaeth a chydberthynas trwy gyswllt fideo. Yn ail, mae hefyd yn gosod galwadau trwm ar unrhyw sefydliad hwyluso, y mae'n rhaid iddo ddarparu ystafell breifat, dyfais a chysylltiad â'r rhyngwyd, didoli ac anfon dogfennau at y cyfreithiwr, a rhoi'r gefnogaeth seicogymdeithasol sydd ei angen ar bobl o amgylch yr apwyntiadau gyda'u cyfreithwyr. Yn drydydd, mae diffyg rhwng y galw a'r ddarpariaeth ledled Cymru a Lloegr, sy'n golygu nad yw mynediad o bell yn mynd i'r afael â'r problemau capasiti. Wedi dweud hyn, disgrifiodd y rhai a gyfwelwyd yn yr ymchwil gyfredol gyngor o bell yn gweithio'n dda gyda goroeswyr trais domestig a allai gael cyngor cyfreithiol o swyddfeydd y lloches neu sefydliad cymorth, lle gellir gofalu am eu plant a bod ganddynt weithiwr cymorth gyda nhw, gan osgoi unrhyw angen i deithio yn ôl i'r ardal lle mae'r tramgwyddwr yn byw.

Efallai mai un ateb yw rhyw fath o allgymorth wedi'i ariannu, ar gyfer cymorth cyfreithiol a gwaith cymorth nad yw'n ymwneud â chyfreithiol, er nad oes capasiti dros ben ar gael yng Nghymru, felly mae'r ateb hwn hefyd yn gofyn am feithrin gallu. Mae grŵp llywio Canolfan y Gyfraith Gogledd Cymru yn gobeithio darparu gwasanaeth crwydro gan ddefnyddio 'Bws Cyfiawnder' a lleoliadau allgymorth, sydd wedi gweithio'n dda mewn meysydd eraill lle mae prinder (yn amodol ar allu recriwtio gweithwyr achos) er efallai na fydd yn hyfyw o fewn rheolau cymorth cyfreithiol a strwythurau cyllido cyfredol.

Mae hyn yn debygol o ddod yn fwy brys mewn achosion lloches, wrth i'r Swyddfa Gartref a darparwyr llety ar contract allanol geisio 'ehangu' gwasgaru lloches i fwy o ardaloedd awdurdodau lleol ledled y DU. Mae'r Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol ar gyfer plant ar eu pen eu hunain eisoes wedi'i wneud yn orfodol (dros dro o leiaf). Effaith gyfunol y ddau newid hyn yw y bydd angen cynrychiolaeth lloches mewn ardaloedd daearyddol lle nad yw erioed wedi bodoli o'r blaen. Bwriad y polisi o fewn cymorth cyfreithiol yw y bydd 'y farchnad' yn sicrhau darpariaeth lle bynnag y bo galw, ond y gwir amdani yw na fydd amodau'r farchnad ar hyn o bryd yn denu darparwyr i feysydd galw newydd heb gyllid neu ymyrraeth ychwanegol a meithrin gallu.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Mae dyletswydd ar yr Arglwydd Ganghellor i sicrhau bod cymorth cyfreithiol ar gael yn unol â darpariaethau Deddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyr 2012 (LASPO, a1) ac ystod o bwerau i hwyluso hyn gan gynnwys rhoi grantiau a benthyciadau ar gyfer darparu gwasanaethau, sefydlu corff darparu gwasanaethau, a gwneud trefniadau gwahanol ar gyfer gwahanol rannau o Gymru a Lloegr, neu ddsbarthiadau gwahanol o achosion neu bersonau. Un o'r argymhellion yn yr adroddiad hwn yw bod Llywodraeth Cymru yn archwilio, gyda sefydliadau sy'n darparu ac eraill, y posibilrwydd o ofyn yn ffurfiol i'r Arglwydd Ganghellor arfer y pwerau hyn mewn perthynas â Chymru, gan ei bod yn glir na fydd grymoedd y farchnad yn mynd i'r afael â'r prinder hyn.

Grwpiau penodol

Y grwpiau isod yw'r rhai a godwyd gan ymatebwyr i'r ymchwil. Ni nodwyd unrhyw anghydraddoldebau eraill oherwydd oedran, rhyw (ac eithrio'r drafodaeth ynghylch trais domestig isod), hil, crefydd, statws priodasol, neu feichiogrwydd, ond mae'n amhosibl nodi bod anghydraddoldebau o'r fath yn absennol.

Goroeswyr cam-drin

Nodwyd bod cam-drin domestig yn brinder cyngor allweddol gan amrywiaeth o gyfweleion. Mae dau gam: y Consesiwn Trais Domestig (DVC), sy'n caniatáu i oroeswyr gael mynediad at arian cyhoeddus pe byddent fel arall yn ddiymgeledd, fel y gallant ffoi rhag y cam-drin a chael mynediad at lochesi neu gymorth arall; a'r cais am ganiatâd Amhenodol i Aros (DVILR) Trais Domestig, y mae'n rhaid ei wneud o fewn tri mis o dderbyn y DVC, sy'n disodli fisa priod ac yn eu galluogi i aros yn y DU. Ni fydd angen y DVC ar bob goroeswr, os oes ganddyn nhw arian neu gefnogaeth arall i ffoi rhag y cam-drin. Mae cymorth cyfreithiol ar gael ar gyfer y cais DVILR, ar yr amod bod y goroeswr yn bodloni'r trothwy modd, ond dim ond ar gael ar gyfer y cais DVC os yw'n gwneud cais am Gyllid Achos Eithriadol - ac eto mae'r cais am gyllid yn cymryd llawer o amser ac

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

anaml y bydd yn briodol i rywun sydd angen ffoi rhag camdriniaeth ar frys. Fel dywedodd grŵp cymorth arbenigol:

“ Mae'r diffyg cyngor mewnfudo hygyrch yng Nghymru yn rhoi goroeswyr mewn perygl ychwanegol, ac yn creu baich ychwanegol ar wasanaethau arbenigol dan bwysau. Diwedd i oroeswyr, os ydyn nhw wedi mynd at wasanaeth a bod ganddyn nhw statws NRPF neu ansefydlog, i egluro eu statws a gwneud cais i'r DVC gael gafael ar arian cyhoeddus yn gyflym, mae oedi cynhenid wrth eu cael i mewn i'r lloches, neu os oes ganddyn nhw rywle i aros ond dim mynediad at fwyd na gwres. ”

Mae grŵp llywio newydd Canolfan y Gyfraith Gogledd Cymru wedi nodi cam-drin domestig fel maes blaenoriaeth lle mae rhwystrau gwirioneddol i gael mynediad at gymorth cyfreithiol. Yn ogystal, roedd sefydliadau cymorth yn teimlo bod rhai cynrychiolwyr cyfreithiol yn cwestiynu goroeswyr mewn ffyrdd anefnyddiol, eu bod yn ymddangos eu bod yn beio dioddefwyr, ac yn meddu ar sgiliau isel mewn ymarfer sy'n cael ei lywio gan drawma. Mae'r anallu i gael mynediad at waith achos o ansawdd uchel ar gyfer y DVC yn rhwystr rhag cael mynediad i lochesi, oherwydd mae llochesi yn peryglu canlyniadau ariannol difrifol os ydynt yn derbyn goroeswr na all gael mynediad at arian cyhoeddus. Dywedir bod hynny'n gwneud llochesi yn amharod i dderbyn menywod oni bai eu bod yn hyderus o allu cael gafael ar gyfreithiwr.

Mae canlyniadau difrifol i'r goroeswr hefyd os yw'n gwneud cais am arian cyhoeddus cyn cael y DVC, ac mae'n bwysig bod goroeswyr yn deall yn iawn sut y bydd naill ai cais am DVC neu arian cyhoeddus (yn anadferadwy) yn effeithio ar eu fisa. Weithiau, mae'r diffyg cyngor yn arwain at weithwyr cymorth ystyrllon yn ceisio cynorthwyo goroeswyr ond yn eu rhoi mewn perygl yn anfwriadol. Nid yw'n ymddangos bod cyngor ar Lefel 1 OISC yn ddigonol ar gyfer achosion cam-drin domestig. Er eu bod yn cael caniatâd technegol i wneud hynny, ar yr amod eu bod yn deall y gofynion, roedd gweithwyr cymorth yn credu mai ychydig o gynghorwyr Lefel 1 sydd â'r wybodaeth a'r hyder i ymgymryd â'r cais DVC, sef yr allwedd i gael cyllid cyhoeddus ar gyfer lleoedd lloches. Am y rhesymau hynny, byddai'n ddefnyddiol datblygu canolbwynt o

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gapasiti Lefel 2 yng Nghymru i gefnogi ceisiadau DVC.

Esboniodd cyfwelai awdurdod lleol fod y broblem arbenigedd hefyd yn berthnasol i awdurdodau lleol:

“ Mae mor eang a dwfn, y mater o wybod y cyfreithlondeb a'r pethau cyfreithiol ynghylch mudo a darparu gwasanaeth a chontractio a phopeth. Mae angen polisi mudo arno. Mae arnom angen ymagwedd gyson tuag ato a hefyd i sicrhau bod gwahanol rannau'r cyngor yn ymwybodol o'r hyn y gallant ac na allant ei wneud. ”

Dadleuodd y rhai a gyfwelwyd hefyd o blaid gwell ymwybyddiaeth ym mhob awdurdod lleol ynghylch cyflwr yr NRPF a'r ffaith eu bod yn dal i allu rhoi rhai mathau o gymorth. Efallai y bydd cyfreithiwr mewnol, sy'n cael ei rannu gan awdurdodau lleol Cymru, yn cefnogi hynny.

Mater arall yw nad yw pob math o fisa yn gymwys ar gyfer y DVC. Er enghraifft, ni allai rhywun a gyrhaeddodd fisa myfyriwr gyrchu'r consesiwn a man lloches. Mae gwladolion trydydd gwlad sydd â Statws Cyn-sefydlog oherwydd perthynas â gwladolyn yr UE, ond heb genedligrwydd yr UE eu hunain, yn debygol o wynebu anawsterau tebyg. Hyd yn oed os oes rhesymeg i gyfyngu fisa DVILR i gategoriâu fel priodas, a fyddai fel arfer yn arwain at setliad, efallai y bydd angen lle lloches ar y rhai ar fathau eraill o fisa o hyd, yn enwedig os yw'r camdriniwr yn rheoli ei arian. Yn ddefnyddiol, byddai'r Swyddfa Gartref yn ymestyn argaeledd y DVC i oroeswyr ar fathau eraill o fisa. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried a allai warantu lleoedd lloches ar gyfer y rhai ar fathau eraill o fisa.

Pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol, trawsryweddol a queer/cwestiynu (LGBTQ+)

Roedd y rhai a gyfwelwyd yn credu bod cefnogaeth dda i ymfudwyr LGBTQ+, ceiswyr lloches a ffoaduriaid yng Nghaerdydd, sydd weithiau'n cynnwys rhoi

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

tystiolaeth yn y llys i gefnogi eu hapeliadau, ond y gallai hyn fod yn brin iawn mewn mannau eraill yng Nghymru, gyda llai o brosiectau yng Nghymru nag yn Lloegr i gefnogi LGBTQ + pobl yn y systemau mewnfudo a lloches.

Gall y prinder cyffredinol o gyngor lloches effeithio'n arbennig ar achosion LGBTQ +, fodd bynnag, gan fod canlyniad eu ceisiadau a'u hapeliadau yn dibynnu'n helaeth ar hygredd personol, sy'n gofyn am ddatganiadau tyst manwl. Dywedwyd bod cynrychiolwyr ag arbenigedd cyfyngedig mewn gweithio gyda hawliadau lloches yn seiliedig ar rywioldeb wedi gofyn i gleientiaid ymgymryd ag ymdrechion amhriodol neu beryglus i gael tystiolaeth i gefnogi eu hawliadau.

Dywedodd bargyfreithiwr a gyfwelai eu bod wedi gweld achosion LGBTQ+ wedi'u paratoi'n dda gan AJ, sy'n dangos bod y rhain naill ai wedi bod yn rhinweddau a fethwyd gan gyfreithiwr cymorth cyfreithiol neu eu bod yn hawliadau newydd. Roedd cyfwelai grŵp cymorth yn cofio cefnogi cwyn yn erbyn cyfreithiwr a oedd yn ymddangos yn homoffobig, ond roedd rhai cyfweleion yn teimlo mai'r broblem fwy yn aml oedd tai, a bod mewn llety a rennir gyda phobl ymosodol neu homoffobig.

Dim Hawl Digolledu i Arian Cyhoeddus (NRPF)

Mae'r rhyngweithio rhwng statws mewnfudo a mynediad at arian cyhoeddus yn gymhleth. Nid yw'r data'n bodoli i ddangos yn union faint o bobl sydd â NRPF, na beth mae'n ei gostio i gefnogi'r rhai heb fynediad at arian cyhoeddus sy'n gymwys i gael cymorth llety a chynhaliaeth. Fodd bynnag, mae costau hyd yn oed y cymorth sylfaenol iawn hwn ar gyfartaledd tua £10-12,000 y teulu y flwyddyn, sy'n golygu ei bod yn debygol o fod yn sylweddol rhatach ariannu cyngor cyfreithiol na chefnogi hyd yn oed hanner dwsin o deuluoedd.

Mae diffyg ymwybyddiaeth hefyd o'r posibilrwydd o wneud cais i godi'r cyflwr NRPF, heb sôn am fynediad at gyngor a gwaith achos ar gyfer cais o'r fath. Ar y sail honno, byddai'n ddefnyddiol i grwpiau o awdurdodau lleol dreialu cyllid neu

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gomisiynu cyngor cyfreithiol cyn gynted â phosibl a chyfrifo'r arbedion o chwith, yn seiliedig ar y rhai y maent yn eu cynorthwyo yn y cyfnod peilot, yn hytrach nag aros am ddata ar arbedion posibl cyn gweithredu.

Pobl anabl

Mae hygyrchedd yn broblem, o ran trafndiaeth gyhoeddus i gyrraedd swyddfeydd cyfreithwyr ac o ran y safle eu hunain, i'r rhai sydd â nam corfforol. Disgrifiodd un cyfwelai defnyddiwr orfod eistedd mewn grisiau oherwydd bod ei riant mewn cadair olwyn a bod swyddfa'r cyfreithiwr ar lawr arall, lle nad oedd mynediad cadair olwyn. Roedd yn golygu bod yn rhaid iddynt drafod eu hachos tra bod pobl eraill yn mynd heibio ar y grisiau, a ddisgrifiwyd ganddynt fel 'anurddasol'. Nid oedd y toiledau ychwaith yn hygyrch i gadeiriau olwyn, ond nid oedd ganddynt ddewis ystyrllon o gyfreithwyr gyda safleoedd mwy hygyrch, gan eu bod wedi gorfod dibynnu ar Gyngor Ffoaduriaid Cymru yn perswadio cyfreithiwr i edrych ar yr achos (a oedd yn llwyddiannus ar ôl i'r cyfreithiwr hwn ei gymryd ymlaen).

Nid oedd gan yr un o'r rhai a gyfwelwyd â defnyddwyr cyngor namau deallusol, er bod sawl un wedi profi rhai problemau iechyd meddwl yn ystod eu prosesau lloches a mewnfudo. Dadleuodd sefydliadau cymorth a darparwyr cyngor cyfreithiol fod cyngor o bell yn arbennig o anaddas ar gyfer y rhai sydd â phroblemau iechyd meddwl, er bod teithio hefyd yn anodd iddynt. Disgrifiodd un defnyddiwr cyngor ei fod wedi datblygu problemau iechyd meddwl wrth iddynt fynd drwy'r broses, gan arwain ar adegau at gred bod cyfreithwyr blaenorol rywsut wedi gwneud penderfyniad diweddarach i wrthod hawliad newydd, cadw, neu gyfreithwyr eraill yn gwrthod cymryd eu hachos. Roedd hyn yn anochel yn ei gwneud hi'n anoddach ymddiried mewn cynrychiolydd. Nid yw cymorth cyfreithiol yn cynnwys unrhyw ofal cleient ychwanegol ar gyfer y rhai sydd â phroblemau iechyd meddwl i'w cefnogi i ymgysylltu â'u cynrychiolwyr cyfreithiol yn fwy effeithiol.

Ar gyfer pobl â nam corfforol yn y system loches, daeth tai i'r amlwg fel y pryder

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

mwy na mynediad at gyngor mewnfudo, gyda dau gyfrif ar wahân o ddefnyddwyr cadeiriau olwyn yn cael eu lletya mewn fflatiau islwr nad oeddent yn gallu cael mynediad effeithiol atynt. Mae hyn yn adlewyrchu'r pwyntiau a wnaed yn yr adran 'Cyfraith gyhoeddus yng Nghymru'. Mae'r diffyg mynediad at gyngor ar gymorth lloches ac ar herio darparwyr llety yn peryglu gadael pobl fregus mewn llety anaddas.

Plant ar eu pen eu hunain

Ar adeg yr ymchwil, roedd y Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol ar gyfer plant ar eu pen eu hunain wedi dod yn orfodol yn ddiweddar, sy'n golygu y bydd pob awdurdod lleol ym Mhrydain yn derbyn plant ar eu pen eu hunain. Dywedodd Partneriaeth Ymfudo Strategol Cymru (WSMP) fod awdurdodau lleol yng Nghymru wedi cael cyfarwyddyd i gymryd tua 14 o blant i mewn mewn 10 diwrnod gwaith ym mis Chwefror, a dros 40 i gyd rhwng mis Chwefror a mis Mai 2022. Er bod rhai plant wedi'u lleoli y tu allan i'r ardal neu'r tu allan i Gymru, cadarnhaodd y WSMP fod pob awdurdod lleol yng Nghymru bellach yn gofalu am o leiaf un plentyn ar ei ben ei hun, ym mis Mai 2022. Mae hwn yn newid sylweddol o'r sefyllfa gynharach pan oedd y mwyafrif yn y prif ardaloedd gwasgaru lloches.

Bydd angen cyngor cyfreithiol lloches ar gyfer y plant hynny, ac efallai y bydd angen cynrychiolaeth ar rai ar gyfer heriau asesu oedran hefyd (lle maent wedi cael eu derbyn i fod yn blant hyd nes y bydd awdurdod lleol yn cael asesiad oedran, neu pan fo anghydfod ynghylch eu hoedran ar ôl iddynt gael eu trosglwyddo i awdurdod lleol yng Nghymru). Nid oedd y WSMP wedi cael gwybod am anawsterau wrth geisio cael gafael ar gynrychiolaeth gyfreithiol ym mis Mai 2022, er bod hon yn parhau i fod yn sefyllfa sy'n esblygu, ac nid yw'n glir a yw pob awdurdod lleol hyd yma wedi ceisio atgyfeirio'r plant yn eu gofal i gael cyngor cyfreithiol. Fodd bynnag, credai ystod o gyrff fod arbenigedd mewn perthynas â phlant ar eu pen eu hunain yn brin hyd yn oed mewn meysydd a oedd â hanes o ofalu amdanynt, gan fod nifer gyfnewidiol y plant, ynghyd â throsiant staff, yn ei gwneud yn anodd cadw'r arbenigedd ymhlith gweithwyr

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

cymdeithasol a rheolwyr.

Soniodd nifer o gyfweleion am broblemau gydag asesu oedran plant ar eu pen eu hunain yng Nghymru, gydag un yn ei ddisgrifio fel 'trychineb'. Disgrifiodd un cyfreithiwr annog awdurdodau lleol eraill i gysylltu â Chyngor Casnewydd, gan eu bod yn 'gwybod beth maen nhw'n ei wneud' ac nid oedd y cyfreithiwr i fod i'w cynghori. Gallai fod yn ddefnyddiol dod o hyd i ffordd o ffurfioli rhannu arfer gorau. Gallai cyfreithiwr mewnol a rennir wneud hyn, fel yr argymhellir mewn man arall yn yr adroddiad hwn, neu drwy storfa o becynnau cymorth, cyngor ac adnoddau eraill ar gyfer awdurdodau lleol.

Mae llawer o gefnogaeth ymhlith y rhai a gyfwelwyd i'r syniad o ymestyn y cynllun gwarcheidiaeth ar gyfer plant sy'n cael eu masnachu i bob plentyn sydd wedi gwahanu, fel sy'n digwydd yn yr Alban, er mwyn sicrhau bod eu buddiannau gorau yn cael eu nodi a'u blaenoriaethu.

EUSS

Mae'n bwysig ystyried cyngor EUSS, er nad yw'r rhai sy'n ei ddefnyddio yn amlwg o fewn maes mudo gorfodol, am ddau brif reswm. Yn gyntaf, mae cyngor mewnfudo a lloches yng Nghymru bellach yn faes bach iawn ac mae'r adnoddau (gan gynnwys adnoddau dynol) a roddir i gyngor a gwaith achos EUSS yn anochel yn tynnu oddi ar yr adnoddau sydd ar gael i gymorth cyfreithiol a chyngor arall am ddim. Yn ail, er nad oedd y mudo ei hun (y rhan fwyaf ohono) yn cael ei 'orfodi', mae'r rhai a ddaeth o dan gynllun yr UE bellach yn cael eu gorfodi i faes rheoli mewnfudo, gan gynnwys rhai sy'n agored iawn i niwed a nifer sy'n deillio hawliau o gytundeb yr UE ac sydd bellach yn cael eu hunain heb unrhyw statws mewnfudo. Gall hyn gynnwys pobl a gyrhaeddodd Ewrop fel ffoaduriaid, ond a adawodd y wlad loches gychwynnol i ymuno â chymunedau yng Nghymru a hawliau a gaffaelwyd o dan Gytundeb yr UE, ond sy'n brwydro i ddangos tystiolaeth o'r hawliau hynny o fewn y cynllun setlo.

Mae'r rhai y gwrthodwyd eu ceisiadau wedi cael eu cynghori i ailymgeisio, yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

aml gan y Swyddfa Gartref, ond mae hyn yn golygu eu bod yn colli pob hawl i weithio neu hawlio budd-daliadau. Mae adolygiadau gweinyddol, ar y llaw arall, yn 'mynd i dwll du' heb unrhyw amserlen, ond yn cadw eu hawliau. Disgrifir apeliadau fel rhai 'oddi ar y rheiliau' gyda'r Swyddfa Gartref fel mater o drefn yn methu ag uwchlwytho tystiolaeth i'r plattform apeliadau ar-lein, gan achosi oedi. Problem arall yw bod rhai ceisiadau'n cael eu gwneud heb i faterion ehangach gael eu nodi, er enghraifft pan allai plentyn fod wedi bod â hawl i ddinasyddiaeth Brydeinig neu lle gallai fod wedi bod yn fater masnachu pobl.

Mae comisiynu Newfields Law ar gyfer ceisiadau ac apeliadau EUSS yn enghraifft o gwmni preifat sy'n darparu cyngor a gomisiynwyd yn uniongyrchol ac a ariennir yn gyhoeddus. Bydd angen cynnal cyllid a chefnogaeth ar gyfer cynrychiolaeth gyfreithiol ar gyfer problemau sy'n deillio o'r cynllun EUSS wrth i bobl fynd ar drywydd apeliadau, ailgeisiadau ac uwchraddio o statws preswlydd cyn-sefydlog i statws preswlydd sefydlog, ac wrth i bobl frwydro i brofi eu statws yn ddigidol.

Dylid ystyried mathau eraill o gyngor y gallai Llywodraeth Cymru neu awdurdodau lleol eu comisiynu yn dilyn y model hwn. Wedi dweud hyn, mae'n bwysig cydnabod mai nifer cyfyngedig o weithwyr cyfreithiol proffesiynol sydd yng Nghymru sy'n gallu ymgymryd â'r gwaith arbenigol hwn, ac mae ariannu un sefydliad neu fater yn aml yn dargyfeirio capasiti allan o un arall.

Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol

Un o'r materion a grybwyllwyd amlaf yn yr ymchwil oedd bod y system lloches a mewnfudo a'r systemau ar gyfer darparu a rheoleiddio cyngor cyfreithiol yn gymhleth, ac nad yw'n hawdd eu deall naill ai i'r rhai sy'n cael eu dal yn y systemau neu i'r rhai sy'n eu cefnogi.

Disgrifiodd cyfweleion defnyddwyr sut y cawsant wybodaeth gan eraill: 'Mae fel gair ar lafar a'r hyn y mae pobl yn ei ddweud wrthy, ond nid yw hynny'n gywir yn ddiweddarach.' Esboniodd gweithiwr grŵp cymorth hyn ymhellach:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

“ Mae hynny'n beth, bod y gymuned Gwrdaidd, yn enwedig yng Nghasnewydd o leiaf, yn gymuned gref iawn, ac maen nhw'n tueddu i gadw at ei gilydd a gofalu am ei gilydd, ac mae hynny'n dda ond dydyn nhw ddim bob amser yn wych am estyn allan, ac rydych chi'n cael rhai mythau trefol yn mynd o gwmpas. Mae fy nghydweithiwr yn dweud wrthyn nhw,... gallwch chi naill ai gredu eich ffrind yn y caffi neu fi, ond dyma fy ngwaith i ac rydw i wedi bod yn ei wneud ers deng mlynedd. ”

Mae hyn yn fwy problemus o lawer mewn cymunedau sydd â lefelau isel o lythrennedd iaith gartref, lle mae gwybodaeth ysgrifenedig yn anhygyrch hyd yn oed os yw'n cael ei chyfieithu.

Mae'r canlyniadau a ddisgrifir gan ymatebwyr yn cynnwys: pobl yn derbyn canlyniad sy'n ymddangos yn ddigonol ond nid mewn gwirionedd y canlyniad gorau posibl iddynt; ymgeisydd lloches yn cwblhau ei Holiadur Cyn Cyfweliad (PIQ) ei hun heb gyngor cyfreithiol; cleientiaid nad ydynt yn deall rôl y cynrychiolydd cyfreithiol (o'i gymharu â Migrant Help, darparwyr llety, y Swyddfa Gartref, a rolau grwpiau cymorth), ac felly gan ddefnyddio amser prin cyfreithwyr yn gofyn am bethau na all y cyfreithiwr eu gwneud, ond hefyd heb ofyn y cwestiynau y mae angen iddynt eu gofyn; pobl nad ydynt yn gwybod pwy yw eu cynrychiolydd, neu hyd yn oed a oes ganddynt un.

Roedd defnyddwyr a staff sefydliadau cymorth yn ei chael hi'n anodd deall y gwahanol fathau o reoleiddio, a phwy all gynnig yn gyfreithlon pa wasanaethau cyfreithiol mewnfudo. Disgrifiodd un defnyddiwr yn y grŵp ffocws ei fod wedi mynd at rywun yr oedd yn credu ei fod yn 'gyfreithiwr', ac yn ddiweddarach yn darganfod ei fod ond yn defnyddio gofod swyddfa wrth ochr cwmni a reoleiddir, ond erbyn hynny roedd wedi diflannu a chollwyd ei holl ddogfennau gwreiddiol. Er bod hyn yn drosedd, cyfeiriodd defnyddwyr a sefydliadau cymorth at unigolion sy'n ymddangos heb eu rheoleiddio sy'n codi tâl am wasanaethau cynghori mewnfudo yng Nghymru. Dywedir bod un, yng Nghasnewydd, yn cwblhau ceisiadau ar gyfer eraill, am ffi, ond yn gwirio'r blwch am gais personol yn hytrach nag un a wnaed gan gynghorydd. Roedd gweithiwr cymorth yn 'ceisio cael ei enw allan o ddefnyddwyr gwasanaeth. Roedd cyfrif arall yn ymwneud â

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

chyngorydd a oedd yn cymryd pasbortau cleientiaid ac yn eu dal nes bod y cleientiaid yn talu, hyd yn oed os oeddent yn anhapus â'r gwasanaeth. Esboniodd gweithiwr sefydliad eiriolaeth fod eu grŵp eu hunain yn graff ynghylch osgoi rhoi cyngor, ond mae hyn yn eu gadael yn ddifeddwl braidd ac yn methu â nodi'n hyderus y 'baneri coch' sy'n cael eu cynnal gan sefydliadau neu unigolion eraill.

Rhan o'r ateb i hyn yw llythrennedd cyfreithiol gwell, ar gyfer defnyddwyr a sefydliadau cymorth, i'w helpu i nodi cyngor heb ei reoleiddio a gwybod sut i roi gwybod amdano. Mae angen gwneud hyn drwy grwpiau cymorth a chymunedau, gan gynnwys gwybodaeth am y rheolau mewnfudo, prosesau, a phwy all roi cyngor neu gynnig gwaith achos yn gyfreithiol. Gallai hyn gynnwys pecyn cymorth syml ar gyfer gwirio a yw person wedi'i achredu i roi cyngor cyfreithiol.

Yn ogystal, sylw nodweddiadol yw, 'Mae angen gweithiwr eiriolaeth neu weithiwr cymorth ar bobl a all eu tywys drwy'r broses.' Mae rhaglen eisoes i gefnogi hyn — rhaglen Arweinwyr Lloches Refugee Action, sy'n recriwtio ac yn hyfforddi pobl sydd wedi bod drwy'r broses lloches i gefnogi eraill drwyddi. Roedd defnyddwyr a gweithwyr cymorth o'r farn y byddai system o'r fath yn hynod gadarnhaol i Gymru, gan y gallai gyfuno gwybodaeth gywir gydag ymddiriedaeth gymunedol ac arbenigedd defnyddwyr. Mae'r rhaglen eisoes yn bodoli, felly ni fyddai angen ei datblygu o'r dechrau, a gallai o bosibl gael ei hintegreiddio i waith olynedd y Rhaglen Hawliau Lloches. Mae'r cynllun Gweithredu ar Ffoaduriaid yn rhedeg ar wirfoddolwyr ond dylid ystyried talu am amser ac arbenigedd y rhai sydd â'r hawl i weithio.

Barn defnyddwyr

Mae sylwadau defnyddwyr am eu profiadau o gyngor cyfreithiol wedi'u hintegreiddio drwy gydol yr adroddiad, ond mae'n ddefnyddiol cynnwys crynodeb mwy penodol o'r materion a godwyd ganddynt. Roedd y cyngor a gyfwelwyd gan ddefnyddwyr yn amrywio o'r rhai a oedd newydd gyrraedd ar gychod bach i un a oedd wedi bod yn y DU am bron i 19 mlynedd. Roedd rhai

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

wedi cyrraedd fel myfyrwyr neu ar fisas gwaith neu ymweliad, a dim ond yn ddiweddarach cawsant eu hunain yn y system loches oherwydd amgylchiadau newidiol yn y wlad wreiddiol, tra bod un wedi cael ei ddwyn i mewn fel plentyn ac roedd ganddo ddangosyddion masnachu posibl. Roedd eraill, ar ôl cael lloches, wedi cael absenoldeb o dan ddarpariaethau preswyllo a theulu hir ac roeddent ar y llwybr deng mlynedd i anheddiad, gan barhau i fod angen cynrychiolaeth gyfreithiol ar gyfer ceisiadau adnewyddu neu ar gyfer aduniad teulu ffoaduriaid. Un cyfwelai oedd yr unig aelod o'u teulu a gollodd allan ar absenoldeb i aros oherwydd bod y plant bach yn gymwys ar gyfer absenoldeb, a oedd yn golygu bod eu rhieni'n gymwys ar gyfer absenoldeb, ond ni wnaeth yr unigolyn hwn, oherwydd eu bod dros 18 oed. Mae hyn yn dangos peth o'r anhawster neu'r artiffisial o wahaniaethu rhwng ymfudwyr 'gorfodi' a 'heb eu gorfodi', o ystyried y ffordd y mae pobl yn symud rhwng categorïau.

Mae gofal cleientiaid da yn hynod bwysig i ddefnyddwyr. Roedd canmoliaeth i rai darparwyr, am ymateb yn brydlon, bod yn drefnus, ac egluro materion. Disgrifiodd un cyfwelai sut roedd eu cyfreithiwr wedi eu hannog a'u cefnogi i siarad am eu profiad o gadw ac arteithio yn y wlad gartref, gan eu paratoi'n dda ar gyfer y cyfweliad ac ateb eu holl gwestiynau am y broses. Roedd y cyfwelai hwn, cyn ac ers cael statws ffoadur, wedi cefnogi eraill drwy'r broses, gan eu helpu i ddod o hyd i gynrychiolaeth a chynnig cymorth gwirfoddol gyda dehongliad pan fyddant yn cysylltu â chyfreithwyr am y tro cyntaf. Trwy hyn, roeddent wedi gweld cynrychiolwyr o sgiliau amrywiol, gan egluro y byddai rhai yn chwilio'n ofalus yr hyn a ddywedwyd wrthynt, ac yn cefnogi cleientiaid i agor am eu profiadau, tra bod eraill yn cymryd ymateb cyntaf ar eu gwerth ac wedi methu â pharatoi cleientiaid ar gyfer y cyfweliad.

Serch hynny, daeth gofal cleientiaid i'r amlwg fel un o'r ffynonellau anfodlonrwydd mwyaf. Dywedodd defnyddwyr nad yw rhai cynrychiolwyr yn ymateb i negeseuon nac yn cymryd amser hir i ateb, eu bod yn anghwrtais neu nad yw'n ymddangos eu bod yn poeni. Er bod canfyddiad ymhlith defnyddwyr bod cyngor preifat yn debygol o fod yn well na chymorth cyfreithiol, cafodd llawer o'r rhai a dalodd am gynrychiolaeth brofiadau gwael a gofal gwael gan gleientiaid hefyd, gan gynnwys codi gormod ymddangosiadol, peidio â derbyn derbynebaw, dim cais yn cael ei gyflwyno mewn gwirionedd, ymatebion araf, a

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

anghwrteisi.

Mae'r data cyfweiliad gan ddefnyddwyr cyngor yn pwysleisio'r anawsterau y mae defnyddwyr yn eu hwynebu wrth ddeall a ydynt yn derbyn cyngor o ansawdd da ai peidio. Canmolodd un, er enghraifft, y cyfreithiwr am fynd ar drywydd eu hachos yr holl ffordd i apelio, ond roeddent wedi llwyddo ar apêl gan ddefnyddio tystiolaeth a oedd ar gael ar adeg y cais, sy'n awgrymu nad oedd y cyfreithiwr wedi gwneud popeth y dylent ei gael ar y cam ymgeisio. I'r gwrthwyneb, roedd un arall yn feirniadol o ddau gyfreithiwr am wrthod gwneud cais na allai fod wedi llwyddo. Esboniodd un arall eu bod wedi cael cyngor croes gan wahanol gynrychiolwyr ac nad oeddent yn gwybod pa gyngor oedd yn gywir. Cyfeiriodd rhai at ddarparwyr cymorth cyfreithiol ar y rhestr Cymorth i Fudwyr fel 'cyfreithwyr y Swyddfa Gartref', gan nodi nad oeddent yn deall y perthnasoedd yn llawn.

Disgrifiodd y defnyddwyr cyngor hynny a oedd wedi cyrraedd yn 2017 a 2018 Migrant Help gan gynnig rhestr o ddarparwyr cymorth cyfreithiol iddynt ddewis ohonynt ac yna'n galw ar eu rhan i wneud apwyntiad cyntaf. Dywedodd y rhai a gyrhaeddodd yn fwy diweddar eu bod wedi cael rhestr, ond nad oedd ganddynt unrhyw gymorth i wneud apwyntiad, oni bai a nes iddynt fynd i Gyngor Ffoaduriaid Cymru. Mae hyn yn codi'r posibilrwydd nad yw rhai pobl yn gallu cael eu hunain yn gynrychiolydd gyda chyn lleied o gefnogaeth, ac mae'n gyson â chyfrifon darparwyr o gwmp mewn atgyfeiriadau er gwaethaf yr angen parhaus. Nododd sawl defnyddiwr cyngor nad oedd ganddynt unrhyw wybodaeth na gwybodaeth arall am unrhyw un ohonynt i seilio dewis arno. Roedd un wedi gofyn i eraill yn yr hostel am argymhellion, ond nid oedd gan y trigolion eraill unrhyw wybodaeth ystyrlon am y cyfreithwyr chwaith.

Mynegodd nifer fach o gyfweleion eu bod yn ffafrio cyfreithiwr sy'n siarad eu hiaith eu hunain, tra dywedodd sawl un fod ffrindiau (fel arfer yn byw y tu allan i Gymru) wedi dewis cyfreithiwr a oedd yn siarad iaith eu cartref. Teimlai cyfweleion nad oedd y cyfreithwyr iaith cartref hyn bob amser yn gwneud gwaith o ansawdd da. Fodd bynnag, adlewyrchodd sawl un a gyfwelwyd nad oeddent ond wedi gallu dod o hyd i gyfreithwyr a gweithio gyda hwy yn effeithiol am eu bod yn siarad Saesneg da eisoes, neu fod hyn wedi gwella wrth i'w gallu i siarad

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Saesneg wella, gan fod rhwystrau iaith yn ei gwneud yn anos cael cyngor cyfreithiol, hyd yn oed os yw cyfieithydd ar gael ar gyfer apwyntiadau gwirioneddol. Roedd rhai defnyddwyr wedi cael problemau gyda dehongli, nad oedd naill ai ar gael neu nad oedd o ansawdd digonol. Mewn un achos, siaradodd y cyfieithydd ar y pryd ar gyfer y cyfweiliad lloches y dafodiaith anghywir, gan arwain at nifer o anghysondebau ymddangosiadol yn ei chyfrif, a'r Swyddfa Gartref yn gwrthod y cais am loches, ond ni nododd y cynrychiolydd hyn.

Roedd y rhai a oedd wedi mynd i apelio, ac yn cael eu cynrychioli gan fargyfreithiwr, wedi cwrdd â nhw dim ond ychydig funudau cyn y gwrandawriad. Mae hyn yn anochel, gan nad yw cymorth cyfreithiol fel arfer yn cwmpasu cynhadledd cyn diwrnod y gwrandawriad, ac o ystyried prinder bargyfreithwyr mewnfudo yng Nghymru. Efallai y bydd cynnydd mewn technoleg cyfarfod o bell yn caniatáu i fwy o gyfarfodydd cyn y gwrandawriad gael eu cynnal ar-lein, ond nid yw'r rhain yn cael eu hariannu o hyd oni bai bod darparwyr yn derbyn rhyw fath o grant i dalu am waith ychwanegol ar ofal cleientiaid.

Roedd rhai wedi profi teithiau hir i gael cyngor cyfreithiol: er enghraifft, o ogledd Cymru i Walsall, neu ogledd Cymru i dde Cymru, a disgrifiodd y cyfweleion ffrindiau yn gorfod teithio o Wrecsam i Lundain. Esboniodd un na fyddai eu cyfreithiwr yn parhau i'w cynrychioli ar ôl iddynt gael eu symud o Swydd Efrog i Gaerdydd ar gyfer llety cymorth lloches. Er bod yr enghreifftiau hyn yn rhai cyn-bandemig, mae'r LAA wedi penderfynu ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr ddychwelyd i gael llofnodion ffisegol (yn hytrach nag electronig) ar ffurflenni cymorth cyfreithiol a gweld cleientiaid yn eu swyddfeydd mewn canran uchel o achosion, felly mae'r teithiau hir hyn yn debygol o barhau.

Roedd cyfweleion defnyddwyr yn teimlo bod sefydliadau cymorth yn bwysig iawn ac yn gweithio'n galed ar eu cyfer. Roedd y rhain yn cynnwys Cyngor Ffoaduriaid Cymru, y Groes Goch Brydeinig, Bawso, a nifer o sefydliadau llai fel Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuencid (EYST) a'r Ganolfan Gymunedol Affricanaidd, a chwaraeodd rôl bwysig wrth eu helpu i gael cyngor cyfreithiol, ymhlith pethau eraill. Derbyniodd y rhwydwaith cydlynol a chydweithredol yn Abertawe ganmoliaeth arbennig gan ddefnyddwyr. Cafodd sawl un a gyfwelwyd

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

brofiadau cadarnhaol o wirfoddoli gyda'r sefydliadau hynny ac eraill, a oedd wedi helpu gyda'u hiechyd meddwl, a oedd yn eu tro wedi gwella eu galluoedd i ymgysylltu â'u hachosion cyfreithiol.

Roedd mynediad at gymorth cyfreithiol yn broblem mewn un achos. Collodd yr ymgeisydd ei hawl i weithio pan wrthodwyd ei chais am loches, ac felly collodd ei llety. Symudodd i gartref cariad cymharol newydd, ac yna dysgodd y byddai'r asesiad modd cymorth cyfreithiol yn ystyried ei enillion a'i gyfalaf fel rhai oedd ar gael iddi, gyda'r disgwyliad y byddai'n cyfrannu at ei chostau cyfreithiol oherwydd ei fod wedi cynnig lloches iddi. Roedd wedi cytuno i dalu rhai o'i chostau cyfreithiol, a oedd yn ei gadael yn teimlo'n rhwymedig iddo. Mae hyn yn gwneud menywod yn fwy agored i gamfanteisio neu gam-drin os ydynt yn ddibynnol ar berson arall am gynhaliath a mynediad at gyngor cyfreithiol.

Siaradodd y rhan fwyaf o ddefnyddwyr am beidio â gwybod eu hawliau cyfreithiol na deall y gweithdrefnau o ran lloches neu fewnfudo, nac o amgylch gwasanaethau eraill, fel eu hawliau i ofal iechyd, tai ac addysg. Elfen o hyn yw ofn cwyno. Dywedodd defnyddwyr nad oeddent wedi cwyno am gyfreithwyr, hyd yn oed pan oeddent yn anhapus, oherwydd eu bod yn ofni y byddai'n effeithio'n andwyol ar eu hachos mewnfudo neu loches, trwy eu marcio fel gwneud trafferth. Nid oeddent ychwaith yn deall y gallent gwyno, na sut i wneud hynny, neu nid oeddent yn gwybod pa gyngor oedd yn iawn a pha anghywir, i wybod pa gyfreithiwr i gwyno yn ei erbyn.

Roedd dyled yn broblem i rai cyfweleion, lle gwrthodwyd lloches iddynt a bu'n rhaid iddynt wneud ceisiadau eraill. Esboniodd un eu bod yn dal i dalu rhandaliadau ar gyfer y ffioedd cyfreithiol ar gyfer eu cais am ganiatâd i aros, ond roeddent eisoes yn dod i fyny i adnewyddu (ar y marc 2.5 mlynedd), lle byddai'n rhaid iddynt hefyd dalu o leiaf rhywfaint o ffi'r Swyddfa Gartref am gais yn ogystal â ffioedd y cynrychiolydd cyfreithiol. Serch hynny, roedd yn well ganddynt dalu cyfreithiwr na mentro gwneud y cais eu hunain a gorfod delio â'r Swyddfa Gartref yn uniongyrchol:

“ Mae arian yn dynn, ond byddwn yn talu rhywun £400, dim ond i wneud hynny i mi. Oherwydd bod y Swyddfa Gartref yma, maen nhw bob amser

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

yn cuddio pethau oddi wrthyh chi. Nid yw'n syml. Rydych chi'n gweld, gallai popeth fod yn iawn, ond os gwnewch un camgymeriad, wyddoch chi, mae popeth yn mynd yn y dŵr. ”

Mae hyn yn pwysleisio pwysigrwydd cyngor rhad ac am ddim neu gost isel y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol i bobl sydd y tu allan i'r broses loches ond sydd, serch hynny, â statws mewnfudo ansicr. Bydd y teulu hwn yn cael ei adael heb ganiatâd i aros a dim hawl i weithio na mynediad at arian cyhoeddus os na fyddant yn adnewyddu eu gwyliau ar amser. Dylent fod yn gymwys i gael hepgoriad ffioedd rhannol o leiaf ar gyfer eu cais adnewyddu (ar ffioedd ymgeisio sy'n dod i gyfanswm o ymhell dros £5000) yn rhinwedd eu hincwm isel, ond byddai'r cais hepgor ffioedd ei hun yn ddarn mwy cymhleth o waith na'r cais adnewyddu, ac felly'n gostus. Nid oeddent yn ymwybodol, ar adeg y cyfweliad, o unrhyw bosibilrwydd o hepgoriad ffioedd rhannol. Yng nghyd-destun amcangyfrif o 9,000 o bobl sydd heb eu dogfennu yng Nghymru, gan gynnwys 3,500 o blant, mae brwydr y teulu hwn yn amlygu problem lawer mwy.

Mae materion eraill, nad ydynt yn ymwneud yn uniongyrchol â chynrychiolaeth gyfreithiol, yn cynnwys oedi'r Swyddfa Gartref, a oedd yn un o brif ffynonellau anhapusrwydd a gofid gwirioneddol. Roedd llawer o ddefnyddwyr yn cydnabod bod hyn y tu allan i reolaeth eu cynrychiolwyr cyfreithiol. Roedd llawer o'r cyfweleion yn teimlo'n rhwystredig ynghylch y diffyg hawl i weithio yn ystod y broses ymgeisio am loches hirfaith, gan eu gorfodi i ddibynnu ar daflenni pan, fel y gwnaeth un fenyw ei ddweud, 'nid fy peth i yw gofyn am bethau'. Roedd rhai wedi cael caniatâd i weithio ond dim ond mewn swyddi ar y rhestr galwedigaethau prinder. Roedd dau wedi profi digartrefedd yn ystod y cyfnod symud ymlaen ar ôl cael lloches, tra bod dau arall wedi cael cyfnodau o ddigartrefedd ar ôl cael gwrthod lloches neu ddiswyddo apeliadau. Cafodd un ei lletya ar ôl iddi ddod yn feichiog, a'r llall ar ôl cyflwyno hawliadau newydd. Siaradodd dau gyfwelai â defnyddwyr am y croeso yr oeddent yn ei deimlo yng Nghymru, gan egluro bod pobl Cymru wedi 'ein cofleidio ni'.

Beth sy'n gweithio'n dda o ran darparu cyngor

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Roedd y rhai a gyfwelwyd yn credu bod 'y rhan fwyaf o bobl' yn dod o hyd i gynrychiolydd ar gyfer ceisiadau cychwynnol am loches yng Nghymru, er gwaethaf yr anawsterau o ran cael gafael ar gynrychiolaeth ar gyfer hawliadau lloches newydd a materion eraill, a'r broblem o gleientiaid yn cael eu gollwng cyn apeliadau. Disgrifiwyd rhai o'r darparwyr cymorth cyfreithiol yng Nghymru fel rhai sy'n gwneud gwaith o ansawdd da (tra bod eraill yn cael eu 'defnyddio orau'), ac mae'r rhwydweithiau rhwng cynrychiolwyr cyfreithiol a sefydliadau cymorth yn gweithio'n dda mewn rhai meysydd sydd wedi hen ennill eu plwyf.

Mewn un ardal wasgaru, teimlai cyfwelai sefydliad cymorth bod y darparwyr cymorth cyfreithiol yn gwneud gwaith da ar y cyfan (o fewn cyfyngiadau cymorth cyfreithiol) oherwydd bod lefel o atebolrwydd o fewn y gymuned leol, oherwydd eu bod yn gyffredinol yn gallu gweithio allan o ddisgrifiad defnyddiwr pa gynrychiolydd y maent yn yn cael eu gyda. Ni ellid dweud yr un peth pan oedd y cynrychiolwyr yn Lloegr. Disgrifiodd y rhai a gyfwelwyd hefyd rwydwaith agos gyda chydweithrediad rhwng sefydliadau cymorth, yr awdurdod lleol a gweithiwr achos yr AS, a gyfunodd i roi cymorth eithaf cyfannol ynghylch mynediad at gyngor, mynd ar drywydd y Swyddfa Gartref, ac atal digartrefedd.

Mewn ardal wasgaru arall, roedd y rhai a gyfwelwyd yn gadarnhaol ynghylch dyfodiad darparwr cymorth cyfreithiol yn ddiweddar (2018), ar ôl gorfod teithio allan o'r ardal i gael cynrychiolaeth o'r blaen, er eu bod yn cydnabod mor gyffredin oedd dibynnu ar weithiwr achos unigol ar gyfer yr ardal gyfan. Disgrifir Caerdydd fel un sydd â mwy o ddarparwyr a sefydliadau cymorth nag mewn mannau eraill, a nododd sawl un a gyfwelwyd bod Cyfiawnder Lloches yn gryfder penodol, er eu bod yn teimlo bod angen llawer mwy o gapasiti arno nag sydd ganddo.

Derbyniodd y ddau ddarparwr cymorth cyfreithiol mewn trydydd ardal wasgaru ganmoliaeth gan gyfweleion, er nad oes digon o ddarpariaeth i ddiwallu'r angen yn yr ardal. Mae ganddo hefyd 'bartneriaeth dda iawn o sefydliadau sy'n

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gweithio gyda'i gilydd', sydd 'wedi'i sefydlu mor dda fel bod pobl yn gwybod ble i gyfeirio ato'. Roedd hyn yn 'cymryd gwaith sefydlu ar y dechrau... i dynnu'r cyfan at ei gilydd' ond nid oes angen cydlynu cryf arno mwyach. Efallai bod hyn yn cynnig model ar gyfer ardaloedd gwasgaru newydd ac sy'n dod i'r amlwg yng Nghymru, ar gyfer deall lefel y mewnbwn sydd ei angen i sefydlu rhwydwaith, er nad yw'n glir a yw'n ymarferol sefydlu rhwydwaith tebyg mewn ardal wasgaru fach.

Pa fylchau sy'n bodoli yn y ddarpariaeth hon (gan gynnwys mapio argaeledd gwasanaethau cyngtori cyfreithiol cyfredol ar fewnfudo sydd ar gael i ymfudwyr rheolaidd yng Nghymru)?

Mae prinder penodol yn bodoli yng Nghymru ar gyfer y materion canlynol:

1. Achosion trais domestig, yn enwedig ar gyfer y DVC, ac nid oes darpariaeth ar gyfer y rhai sydd ychydig dros y trothwy modd cymorth cyfreithiol ond nad ydynt serch hynny yn gallu fforddio cost cefnogaeth gyfreithiol i wneud cais o dan y darpariaethau trais domestig. Mae'n ymddangos bod hyn yn arwain at rai menywod yn methu dianc rhag perthnasoedd camdriniol.
2. Ceisiadau newydd am loches, lle mae cais cychwynnol am loches wedi'i wrthod, weithiau oherwydd darpariaeth gyfreithiol o ansawdd gwael (boed yng Nghymru ai peidio), neu lle mae amgylchiadau wedi newid yn y wlad gartref.
3. Pob mater cyfraith gyhoeddus sy'n gysylltiedig â mewnfudo, gan gynnwys heriau asesu oedran ar gyfer plant ar eu pen eu hunain a materion yn ymwneud â chymorth awdurdodau lleol.
4. Darpariaeth ar gyfer materion y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol, yn enwedig ceisiadau am ganiatâd i aros ar gyfer pobl sydd heb eu dogfennu, neu i ymestyn caniatâd i aros ar y llwybr deng mlynedd i setliad. Mae'r prinder hwn o gyngor nad yw'n ymwneud â chymorth cyfreithiol yn codi mewn sawl rhan o'r DU, ond mae prinder difrifol yng Nghymru.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

5. Carchardai. Roedd 217 o wladolion tramor yn y carchar yng Nghymru ym mis Rhagfyr 2020, heb unrhyw fynediad arferol at gyngor mewnfudo, a rhwystrau sylweddol i ddarparwyr cymorth cyfreithiol fynd â'u hachosion. Mae Cyngor Ffoaduriaid Cymru wedi dechrau gweithio gyda'r Swyddfa Gartref a'r gwasanaeth carchardai i feithrin gallu ymhlith staff carchardai i ddeall y gwahanol bosibiliadau sy'n wynebu gwladolion tramor, yn ogystal â cheisio datblygu ffyrdd o gefnogi carcharorion a ryddhawyd nad oes ganddynt fewnfudiad diogel (neu ddim mwyach) statws, 'Fel arall, rydym yn gyrru mwy o afreoleidd-dra a digartrefedd ac ymddygiadau troseddol trwy beidio ag ymyrryd. '

Mae prinder difrifol hefyd ym mhob rhan o Gymru ar wahân i'r ardal o amgylch Caerdydd, Casnewydd ac Abertawe. Mae hyn wedi dod yn fwy perthnasol wrth i awdurdodau lleol ledled Cymru gymryd i mewn ffoaduriaid sydd wedi'u hailsefydlu o dan gynlluniau Syria, Afghanistan ac yn fwyaf diweddar yr Wcrain, yn ogystal â gwladolion yr UE neu aelodau o'u teuluoedd sy'n dechrau dod ar draws problemau cyfreithiol mewnfudo. Teimlai un AS fod pob awdurdod lleol bellach yn gweld problemau mewnfudo, ond na fyddai awdurdodau llai byth yn gallu cyflogi eu harbenigwyr mewnfudo eu hunain. Roeddent yn credu y byddai cyfreithiwr mewnol a rennir gan bob awdurdod yn cefnogi'r awdurdodau lleol hynny yn sylweddol iawn.

Pa heriau/rhwysterau a/neu hwyluswyr sy'n bodoli o ran darparu cyngor cyfreithiol mewnfudo i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Mae llawer o'r heriau a'r rhwystrau yn berthnasol ledled Cymru a Lloegr, ac maent wedi'u nodi'n fyr mewn perthynas ag effaith toriadau cymorth cyfreithiol llywodraeth y DU isod. Wrth gwrs, mae rhwystrau cymdeithasol a diwylliannol ehangach i fynediad yn ymwneud â chysylltiadau pŵer, hil, dosbarth, ac yn y blaen, ond mae trafodaeth o'r rhain y tu hwnt i gwmpas yr adroddiad hwn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Mae toriadau ariannol ac archwilio beichus wedi lleihau nifer y darparwyr, gan gyfyngu ar fynediad at ddarpariaeth cymorth cyfreithiol, gydag ardaloedd daearyddol mawr o gyngor yn anialwch mewn mewnfudo a meysydd lles cymdeithasol eraill y gyfraith. Ochr yn ochr â hyn, mae toriadau i gyllid awdurdodau lleol wedi achosi toriadau mewn gwasanaethau cynghori, unwaith eto yn gyffredinol ym maes lles cymdeithasol, gan achosi cau llawer o ganolfannau dielw a chyfraith. Speakeasy yng Nghaerdydd yw'r unig ganolfan gyfraith sy'n gweithredu yng Nghymru ar hyn o bryd, ac nid yw'n gwneud gwaith mewnfudo ar hyn o bryd. Mae hyn yn cael ei waethygu gan gysylltiadau trafndiaeth gwael o rai rhannau o Gymru, sy'n golygu ei bod yn anodd i bobl gael cyngor os ydynt yn byw y tu allan i'r ardaloedd lle mae ar gael.

Ar wahân i gyllid, mae'r prosesau mewnfudo a lloches a weithredir gan Swyddfa Gartref y DU yn codi'r angen am gyngor cyfreithiol ar fewnfudo. Mae'r system loches yn gymhleth ac yn gynyddol araf, sy'n golygu bod pob unigolyn yn debygol o aros yn hirach yn y broses loches, mewn llety lloches, ac yn llwyth achosion cynrychiolydd cyfreithiol. O ystyried y gyfradd grant uchel ar gyfer rhai gwledydd, gallai llawer o'r bobl hyn gael lloches yn gyflym, gan symud i gymunedau, rhyddhau llety cymorth lloches a chapasiti cyngor cyfreithiol ar gyfer achosion gwirioneddol gymhleth. Mae gelyniaeth y system fewnfudo yn ychwanegu at y galw am gyngor: ni feiddia pobl wneud eu ceisiadau eu hunain rhag ofn y bydd un gwall yn peryglu eu gwyliau, neu o leiaf eu cynnydd ar hyd y llwybr deng mlynedd i setliad. Mae'r llwybr deng mlynedd, gyda cheisiadau adnewyddu drud bob 2.5 mlynedd (gydag eithriadau newydd cyfyngedig) yn gyrru galw di-baid am gyngor mewnfudo a gwaith achos na fydd unrhyw faint o feithrin gallu byth yn ei gyflawni. Am drafodaeth fanylach ar y mater hwn, gweler Wilding, Mguni and Van Isacker (2021).

Mae hyn oll, yn ei dro, yn gyrru'r galw am waith ASau a'u gweithwyr achos, sy'n dod yn ddewis olaf pan na all pobl gael ymatebion gan y Swyddfa Gartref neu na allant gael gafael ar gyngor cyfreithiol. Pan nad oes gan sefydliadau ac ASau unrhyw opsiynau atgyfeirio go iawn, mae hyn yn arwain at gyfeirio ar goll, lle mae pobl yn cael eu hanfon at sefydliadau nad ydynt yn gallu helpu neu sydd eisoes dros gapasiti, gan ddefnyddio capasiti pellach i droi pobl i ffwrdd. Er enghraifft, derbyniodd Cyfiawnder Lloches ddau atgyfeiriad mewn mis ar gyfer

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

materion troseddol, lle'r oedd yr unigolyn yn digwydd bod yn ymfudwr.

Mae cyllid cynaliadwy yn rhan bwysig o'r ateb, ond nid yw'n ateb cyflym oherwydd bod y sector cynghori wedi'i ddi-hysbyddu'n wael ac nid oes cronfa o weithwyr achos na chyfreithwyr cymwys yn aros i symud. Mae angen ail-dyfu'n strategol ar y sector, drwy gymorth ariannol sy'n ddiogel dros gyfnod digon hir i hyfforddi gweithwyr achos a chyfreithwyr newydd, neu ar lefel ddigon uchel i'w denu i adleoli. Un posibilrwydd yw bod cyfreithwyr yn barod i symud allan o gymorth cyfreithiol i sefydliadau a ariennir gan grantiau, i barhau i wneud gwaith cyngor cyfreithiol mewnfudo tra'n dianc rhag beichiau gweinyddol cymorth cyfreithiol, ond mae angen strwythuro hyn yn ofalus er mwyn peidio â thanseilio cymorth cyfreithiol: 'ei ddefnyddio neu ei golli', fel dywedodd sawl cyfweleion.

Mae'r drafodaeth hon yn tynnu sylw at y materion cymhleth ynghylch datganoli a materion a gedwir yn ôl, sydd hefyd yn codi yn yr Alban. Mae'r polisi trosfwaol i ddod yn Genedl Noddfa yn rhwystredig oherwydd polisiâu amgylcheddol gelyniaethus Llywodraeth y DU, yn yr un modd ag y canfu Jones a Wyn Jones (2019) fod bwriadau polisi blaengar Cymru ym maes cyfiawnder troseddol yn rhwystredig oherwydd polisi San Steffan. Er bod cyfiawnder a mewnfudo wedi'u cadw i San Steffan, mae hyn hefyd yn amharu ar faterion penodol fel asesu oedran plant ar eu pen eu hunain, gan nad yw'r Ddeddf Plant sy'n rheoli hyn yn Lloegr yn gymwys yng Nghymru, ond nid oes unrhyw gwmnïau sy'n gwneud gwaith adolygu barnwrol asesu oedran yng Nghymru, sydd wedi llesteirio datblygiad a dealltwriaeth o'r gyfraith sy'n berthnasol i Gymru. Byddai'n ddefnyddiol ymchwilio yn y cyd-destun mudo yn union lle mae gan Gymru bwerau i wroddi wrth bolisiâu'r DU ar fudd-daliadau, tai, gofal cymdeithasol, ac yn y blaen, efallai drwy grŵp ymchwil a chynghori arbenigol.

Pa mor ddigonol ac amserol yw cyngor cyfreithiol ar fewnfudo i'r rhai â statws mewnfudo amrywiol a'r rhai â ffactorau risg penodol neu nodweddion gwarchoddedig, fel mudwyr sy'n blant, sy'n

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

LHDTC+ neu'n anabl?

Ymdrinnir â'r sefyllfa ar gyfer rhai grwpiau penodol yn fanwl yn yr adran *Canfyddiadau* uchod. Mae amrywiaeth ledled Cymru, oherwydd mae llawer yn dibynnu ar wybodaeth ac arbenigedd ymarferwyr cyfreithiol unigol a gweithwyr cymorth. Mae llawer o'r problemau'n systemig: canfu'r Prif Arolygydd Annibynnol dros Ffiniau a Mewnfudo fod y Swyddfa Gartref yn delio'n amhriodol â honiadau sy'n seiliedig ar rywioldeb, gan gynnwys drwy stereoteipio, gwylio deunydd rhywiol eglur, gofyn cwestiynau am sylwedd yn y cyfweiliad sgrinio, a gofyn cwestiynau amhriodol neu rywiol eglur yn y cyfweiliad (Vine, 2014; Enfys Migration, 2018). Mae gallu ymarferwyr cymorth cyfreithiol i gefnogi cleientiaid a herio hyn yn cael ei effeithio'n negyddol gan doriadau cymorth cyfreithiol, fel yr eglurir yn yr adran ganlynol. Yn yr un modd, efallai mai'r broblem fwy i ymfudwyr anabl yw tai, yn hytrach na'r hawliad lloches neu fewnfudo fel y cyfryw, ond mewn amgylchiadau lle nad oes llawer o ddarpariaeth cyfraith gyhoeddus neu gyngor cymorth lloches, a allai ei gwneud yn anodd herio'r penderfyniadau sydd wrth wraidd y broblem tai. Mae tameidrwydd cyngor cyfreithiol yn tynnu oddi ar y gallu i ymdrin yn gyfannol ag achosion o angen croestoriadol sy'n deillio o broblemau systemig.

O ran cymorth i'r rhai sydd â statws mewnfudo amrywiol, ychydig iawn o gyngor mewnfudo a gwaith achos sydd ar gael yng Nghymru i bobl sydd â statws heblaw am geisio lloches am y tro cyntaf. Mae pobl sydd â fisa ond sy'n ceisio cymorth ar achos trais domestig, neu bobl y tu allan i'r system loches a heb ganiatâd i aros, yn wynebu diffyg cyngor mewnfudo sydd bron yn llwyr ar gael. Felly hefyd 'ceiswyr lloches a fethwyd' yn gwneud ceisiadau diweddarach yn seiliedig ar fywyd teuluol neu breifat neu breswylfa hir. Mae'r un peth yn berthnasol i'r rhai sydd angen gwneud hawliadau lloches newydd ar ôl gwrthod. Os oes cyngor (am ddim neu gost isel) ar gael o gwbl, mae'n aml yn amodol ar aros yn hir ac yn dibynnu ar gapasiti un sefydliad Lefel 3 ac un sefydliad Lefel 2, y ddau yng Nghaerdydd, neu ar berswadio cwmni preifat neu ddarparwr cymorth cyfreithiol i weithio pro bono. Mae hyn yn sbarduno dyled, tlodi, amddifadedd ac afreoleidd-dra o fewn cymunedau yng Nghymru, ac yn effeithio ar y grŵp mwyaf o bobl yn rhifiadol.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Beth yw effaith penderfyniad Llywodraeth y DU i ddiwygio'r ddarpariaeth cymorth cyfreithiol ar argaeledd a digonolrwydd y cyngor cyfreithiol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru?

Mae effaith toriadau cymorth cyfreithiol yn 2013 wedi bod yn ddifrifol ledled Cymru a Lloegr. Roedd cael gwared ar bron pob gwaith mewnfudo nad yw'n lloches o gwmpas cymorth cyfreithiol yn cael effaith ddwys ar y ddau ddefnyddiwr, nad oeddent bellach yn gallu cael mynediad at gynrychiolaeth gyfreithiol i reoleiddio eu statws mewnfudo, ac ar ddarparwyr, a gollodd gyfran fawr o'u gwaith. Er eu bod yn cael eu talu'n wael, roedd achosion nad oeddent yn lloches yn tueddu i fod yn gyflymach i ddod i'r casgliad, eu cau a'u bilio, felly fe wnaethant gynorthwyo gyda llif arian.

Hefyd yn 2013, symudodd gweinyddu cymorth cyfreithiol o'r Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol i'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol, a weithredodd drefn archwilio 'dim goddefgarwch' ar ôl i'w ragflaenydd gael ei gyfrifon wedi'u cymhwyso gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol am bedair blynedd yn olynol. Mae'r archwiliad hwn yn canolbwyntio'n llwyr ar faterion ariannol a materion gweithdrefnol, megis a oes gan y darparwr dystiolaeth o ddull y cleient ar ffeil ac a yw pob blwch yn yr asesiad wedi'i dicio, gan gynnwys yn y golofn 'partner', hyd yn oed pan nad oes partner. Bu bron i un o ddarparwyr cymorth cyfreithiol Cymru gael ei orfodi i gau oherwydd gwallau archwilio gan yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol, a arweiniodd at yr Asiantaeth yn gwrthod talu am waith a wnaed am gyfnod. I ddarparwyr sydd wedi tynnu'n ôl o gymorth cyfreithiol ledled Cymru a Lloegr, roedd archwilio yn ffactor hyd yn oed yn fwy arwyddocaol na ffioedd isel (Wilding, 2021, 2022).

Roedd y toriadau hyn yn dilyn symud i ffioedd sefydlog yn 2007, fel rhan o farchnata caffael cymorth cyfreithiol, a gostyngiad o ddeg y cant mewn ffioedd yn 2010. Aeth y Gwasanaeth Cyngori ar Fewnfudo i ddwylo'r gweinyddwyr yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

2011, gan gau ei 14 swyddfa, gan gynnwys yng Nghymru a De-orllewin a Gogledd-orllewin Lloegr, a oedd hefyd yn gwasanaethu pobl sy'n byw yng Nghymru. Aeth Cyfiawnder Ffoaduriaid a Mudwyr (Canolfan Gyfreithiol Ffoaduriaid gynt) i ddwylo'r gweinyddwyr y flwyddyn flaenorol ac, er nad oedd ganddi unrhyw swyddfeydd yng Nghymru, roedd ganddi raglen hyfforddi uchel ei pharch ar gyfer gweithwyr achos newydd a oedd (yn anfwriadol) yn gweithredu fel adnodd ar gyfer y sector cyfraith ffoaduriaid cyfan. Arweiniodd ei chau at argyfwng recriwtio cynyddol ledled Cymru a Lloegr, y bu'n arbennig o anodd mynd i'r afael ag ef yng Nghymru gan fod llai o gyfleoedd hyfforddi, llai o oruchwylwyr, a llai o sefydliadau sy'n gallu fforddio hyfforddiant, sy'n golygu bod yn rhaid i raddedigion o Gymru fynd i rywle arall i yn gymwys fel cyfreithwyr.

Fel y nodwyd yn yr adran 'Darparu cymorth cyfreithiol' uchod, ychydig o ddarparwyr sydd wedi gadael hyn yng Nghymru, ac mae'r rhain wedi gorfod cyfyngu ar gapasiti cymorth cyfreithiol i gapio eu colledion ariannol. Mae'r baich gweinyddol di-dâl ar ddarparwyr, risg gormodol a ffioedd isel yn golygu bod yn rhaid i ddarparwyr draws-sybsideiddio gwaith cymorth cyfreithiol mewnffudo gyda ffynonellau incwm eraill a dyma'r rheswm pam nad yw'r rhan fwyaf yn defnyddio'r holl 'ddechrau mater' a ddyrannwyd iddynt neu achosion newydd y flwyddyn (Wilding, 2019). O ganlyniad, mae Cymru wedi colli un rhan o bump o'i swyddfeydd darparwyr ers cylch contractau 2018 (3 allan o 15), gan gynnwys swyddfa Duncan Lewis yng Nghaerdydd a oedd yn un o'r darparwyr mwyaf i Gymru ac wedi amsugno peth o'r galw nas diwallwyd yn Ne-orllewin Lloegr.

I gleientiaid, mae'r toriadau yn golygu bod 1) llai o ddarparwyr cymorth cyfreithiol ar gael (er bod 2018 yn nodi cofnod yr unig ddarparwr yng ngogledd Cymru); 2) bod gan y darparwyr hynny lai o gapasiti cymorth cyfreithiol; 3) bod pobl yn 'cael llai o amser gyda'u cyfreithiwr', fel sefydliad cymorth yn ei roi, oherwydd bod gwaith cyfreithwyr yn cael ei gyfyngu gan ffioedd sefydlog cymorth cyfreithiol; a 4) bod llawer o bobl yn cael eu hunain y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol yn gyfan gwbl, neu'n gorfod sicrhau Cyllid Achos Eithriadol yn gyntaf, y dangoswyd ei fod yn annigonol fel amddiffyniad rhag torri hawliau dynol (Marshall, 2020).

Rôl Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Lleol a

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

phartneriaid gwasanaethau cyhoeddus wrth ddarparu arweiniad strategol a chydlynol i sicrhau gwasanaethau cyngori cyfreithiol mewnfudo digonol o ansawdd i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru

Yn gyntaf, nid yw o reidrwydd yn ddefnyddiol gwahaniaethu rhwng mudwyr 'gorfodol' ac ymfudwyr eraill yn y cyd-destun hwn. Beirniadodd sawl ymatebydd y prif ffocws ar 'ymfudwyr gorfodol' yn yr ymchwil hon. Nid yw'r gwahaniaethau mor glir ag y gellid disgwyl, yn enwedig wrth i bobl symud rhwng categorïau, gyda risgiau camfanteisio yn codi oherwydd statws mewnfudo pobl. Felly, dylai Llywodraeth Cymru anelu at ddarparu arweiniad strategol wrth sicrhau mynediad at gyngor i bob ymfudwr sy'n cael ei hun mewn sefyllfa o ddewis cyfyngedig, a gyda dulliau annigonol i sicrhau cyngor cyfreithiol mewnfudo a ariennir yn breifat.

Cydnabuwyd a chydabuwyd ymdrechion Llywodraeth Cymru i weithredu polisiau creadigol a thosturiol i osgoi effeithiau gwaethaf polisiau amgylcheddol gelyniaethus Llywodraeth y DU, yn ogystal â chyfyngiadau cyllido a datganoli. Soniodd y rhai a gyfwelwyd hefyd am effaith gadarnhaol cyllid Llywodraeth Cymru ar sefydliadau cymorth, er bod hyn yn cael llai o effaith uniongyrchol ar gyngor cyfreithiol (ac eithrio Cyfiawnder Lloches). Fodd bynnag, mae rhwystredigaethau ynghylch yr hyn a ystyrir fel oedi wrth weithredu atebion oherwydd diffyg data. Ar rai materion, fel cost a budd tebygol comisiynu cyngor i bobl heb hawl i gael arian cyhoeddus, bydd yn anodd casglu data clir heb dreialu'r ateb arfaethedig a nodi arbedion a buddion sy'n cronni yn ystod y peilot.

Ffynhonnell arall o rwystredigaeth ymhlith y sector cymorth mudo a rhai awdurdodau lleol yw'r diffyg arbenigedd o fewn llawer o awdurdodau lleol, yn enwedig gwasanaethau cymdeithasol. Cydnabyddir bod gwasanaethau plant, er enghraifft, yn orlawn o alw ac mae'n ddealladwy na allant gynnal y lefel ofynnol o arbenigedd pan fydd niferoedd y plant ar eu pen eu hunain a'r rhai sy'n gadael

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gofal yn amrywio o fewn pob awdurdod lleol. Y rôl fwyaf defnyddiol i Lywodraeth Cymru yma fyddai ymgymryd â chynghorydd cyfreithiol neu gyfreithiwr mewnol, neu greu canolfan ragoriaeth, sy'n hygyrch i bob awdurdod lleol yng Nghymru i ddarparu diweddariadau cyfreithiol, cynghori ar weithdrefnau cywir, a sicrhau eu bod yn gallu manteisio ar y lefel o arbenigedd sydd ei hangen. Dadleuwyd hefyd gan gyfweleion bod angen i Lywodraeth Cymru ddeddfu i sicrhau arbenigedd digonol mewn awdurdodau lleol, yn hytrach na darparu canllawiau na ellir eu gorfodi yn unig.

Nid yw'n ymddangos bod y Rhwydweithiau Cynghori Rhanbarthol yn cael effaith sylweddol ar gyngor cyfreithiol mewnfudo, ac nid oes ganddynt ddigon o fewnbwn mewnfudo arbenigol i wneud hynny, ond nid oedd y rhai a gyfwelwyd o'r farn bod gan unrhyw un o'r sefydliadau cynghori mewnfudo y gallu i gymryd rhan ystyrlon yn y rhwydweithiau. Fel y gwnaeth un sefydliad, byddai angen i unrhyw bartneriaeth neu rwydwaith ddod â chyllid a chapasiti i mewn: ni fydd cyllid ar ei ben ei hun yn arwain at gynnydd cyflym mewn capasiti os nad oes cyfreithwyr a gweithwyr achos cymwys i'w cyflogi, ac nid yw capasiti cynyddol yn gynaliadwy heb fwy o gyllid sefydlog, hirdymor.

Cyfyngiadau ac ymchwil bellach

Digwyddodd y casgliad data dros gyfnod cymharol fyr (Chwefror i Ebrill 2022) yn ystod yr hyn y gellid ei ystyried yn gyfnod anarferol o amser, yn dilyn dwy flynedd o ansefydlogrwydd sy'n gysylltiedig â'r pandemig. Mae gweithdrefnau lloches a mewnfudo, llety lloches, gweithdrefnau'r Tribiwnlys, a dulliau o ddarparu cyngor cyfreithiol a chymorth arall i gyd wedi cael newidiadau sylweddol, boed yn rhai dros dro neu'n drawsnewidiol, ac mae llawer yn parhau i fod yn ansicr ar adeg ysgrifennu.

Mae'r ymchwil yn cynnig darlun manwl o'r sefyllfa ym mis Mai 2022, ond byddai'n ddefnyddiol iawn ei monitro gydag ymchwil tymor hwy sy'n gallu nodi bylchau newydd o ran mynediad at gyngor, yn ogystal ag unrhyw welliannau sy'n deillio o ymyriadau a strategaethau a fabwysiadwyd. Gan fod nifer fwy o

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

awdurdodau lleol yng Nghymru yn ennill poblogaethau o blant ar eu pen eu hunain a ffoaduriaid sydd wedi'u hailsefydlu, a chan fod gan bobl ledled Cymru anghenion newydd am gyngor a chymorth ynghylch statws cyn-sefydlog neu wrthod unrhyw statws setliad, byddai'n bwysig cynnwys y rhanddeiliaid newydd hyn yn ymchwil dilynol.

Cyflwyniad i'r argymhellion

Nod yr ymchwil hon yw cynnig camau gweithredu ac argymhellion hyfyw sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer datblygu polisi yn y dyfodol a allai wella'r gwasanaethau cynghori cyfreithiol ar fewnfudo a ddarperir i ymfudwyr dan orfod sy'n byw yng Nghymru a mynd i'r afael â'r bylchau a nodwyd yn yr adolygiad hwn. Mae'r argymhellion yn cynnwys nifer o gynigion i Lywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol eu hystyried, y mae costau ynghlwm wrth bob un ohonynt a byddai angen ystyried rheolau ar gaffael teg ar gyfer rhai ohonynt. Mae argymhellion hefyd ar gyfer cyrff eraill gan gynnwys y Swyddfa Gartref a'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol ar faterion sydd y tu allan i bwerau datganoledig Llywodraeth Cymru. Mae'r rhain yn faterion y gallai Llywodraeth Cymru ystyried lobio'r cyrff perthnasol yn eu cylch, a fyddai naill ai'n lleihau'r angen am gyngor cyfreithiol ar fewnfudo neu'n helpu i gynyddu'r ddarpariaeth yng Nghymru.

[Mae cromfachau sgwâr yn nodi'r rhan o'r adroddiad y mae'r argymhelliad yn ymwneud â hi.]

Ariannu, comisiynu a meithrin gallu cyngor cyfreithiol ar fewnfudo

Argymhelliad 1

Ystyriwch gyflogi cyfreithiwr mewnfudo mewnol a rennir ar gyfer awdurdodau lleol Cymru. Gallai hyn fod ar fodel tebyg i'r un yng Nghynghorau Dwyrain

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Canolbarth Lloegr, lle mae wyth awdurdod yn rhannu cyfreithiwr mewnol wedi'i leoli ym Mhartneriaeth Ymfudo Strategol y rhanbarth, sy'n cynghori gweithwyr cymdeithasol ac eraill ar faterion cyfreithiol mewnfudo. Gallai hyn gynnwys adnabod plant mewn gofal sydd â mater mewnfudo neu genedligrwydd, cynghori ar weithdrefnau asesu oedran, darparu gwybodaeth am bwerau a dyletswyddau'r awdurdodau mewn perthynas â phobl sydd ag amodau Dim Hawl i Arian Cyhoeddus, hawliau cyflogaeth, hawliau mynediad i'r cartref llochesi trais, ac yn y blaen.

Gallai hyn adeiladu ar fodel Cyngor Casnewydd o gyflogi gweithiwr achos mewnfudo, na all gynghori cleientiaid yn uniongyrchol, oherwydd nid yw'r cyngor fel endid wedi'i reoleiddio i roi cyngor, ond gall gynghori'r cyngor, ac adnabod a chyfeirio pobl â phroblemau mewnfudo. Mae hyn yn debygol o fod yn arbennig o ddefnyddiol i awdurdodau lleol llai y tu allan i'r prif ardaloedd gwasgaru nad oes ganddynt yr adnoddau i ddatblygu eu harbenigedd eu hunain, gan fod angen cyngor ar fewnfudo yn tyfu mewn ardaloedd newydd.

Argymhelliad 2

Comisiynu cyngor cyfreithiol ar faterion sydd y tu hwnt i gwmpas cymorth cyfreithiol, yn enwedig o ran pobl nad oes ganddynt hawl i arian cyhoeddus, sydd angen Consesiwn Trais Domestig, sy'n ddigartref, yn blant sy'n derbyn gofal, neu heb ganiatâd i aros. Mae'r Cynllun Cenedl Noddfa yn sôn am y risg o gamfanteisio ar bobl â NRPF ond nid yw'n sôn am rôl cyngor cyfreithiol wrth helpu i atal hyn. [Grwpiau penodol; Darpariaeth cymorth cyfreithiol]

Argymhelliad 3

Ystyried cefnogi darparwyr cymorth cyfreithiol presennol i atal rhagor o golli darparwyr. Gallai hyn gynnwys grantiau i ddarparwyr sydd â sgoriau adolygu gan gymheiriaid o ddau (neu uwch) i amddiffyn darpariaeth o'r ansawdd uchaf trwy leddfu colledion ariannol o waith cymorth cyfreithiol, neu 'grantiau gofal cleientiaid' i gefnogi cyfathrebu ychwanegol â chleientiaid sydd heb eu hariannu

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

ar y cynllun ffioedd sefydlog cymorth cyfreithiol. [Darpariaeth cymorth cyfreithiol; Maint a natur y proffesiwn cyfreithiol mewnfudo yng Nghymru]

Argymhelliad 4

Hyfforddeion cronfa, mewn darparwyr cymorth cyfreithiol a sefydliadau nad ydynt yn gymorth cyfreithiol. Mae costau hyfforddiant yn cynnwys cyflogau, goruchwyliaeth, cyrsiau ac arholiadau hyfforddeion. Mae goruchwyliaeth effeithiol o ansawdd da yn ddrud i sefydliadau sy'n cael eu hariannu gan grantiau neu gymorth cyfreithiol. Yn ddiweddar, cynigiodd llywodraeth yr Alban gyllid ar gyfer hyfforddeion cymorth cyfreithiol mewn cwmnïau preifat ac nid er elw ac efallai y bydd ganddynt ddysgu rhannu. [Maint a natur y proffesiwn cyfreithiol mewnfudo yng Nghymru]

Ymdrin â bylchau daearyddol

Argymhelliad 5

Darpariaeth cymorth yng ngogledd Cymru, sy'n arbennig o wael ei wasanaeth. Ar hyn o bryd, mae un gweithiwr achos cymorth cyfreithiol mewnfudo yng ngogledd Cymru gyfan, yn gweithredu heb hyd yn oed gymorth gweinyddol. Mae yna hefyd brosiect i sefydlu Canolfan y Gyfraith yng Ngogledd Cymru, sydd, ar adeg ysgrifennu, â chyllid i recriwtio rheolwr datblygu ac mae'n bwriadu darparu cyngor mewnfudo o wahanol leoliadau. Mae'r opsiynau ar gyfer sicrhau darpariaeth yn y gogledd yn cynnwys ariannu cymorth gweinyddol neu gymorth arall i'r unig ddarparwr cymorth cyfreithiol a chefnogi gallu'r Ganolfan Gyfraith newydd i recriwtio cyfreithiwr mewnfudo, efallai i wneud gwaith y tu allan i gwmpas cymorth cyfreithiol. [Hygyrchedd daearyddol cyngor cyfreithiol] Gallai hyn fod yn gyraeddadwy drwy ofyn i'r Arglwydd Ganghellor neu'r Gweinidog Cyfiawnder arfer y pŵer yn adran 2 o Ddeddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwr (LASPO) 2012 i roi grantiau a threfniadau arbennig eraill ar gyfer gwahanol rannau o Gymru a Lloegr a meysydd gwahanol o'r gyfraith, er

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Evch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

mwyn cyflawni'r ddyletswydd i sicrhau bod cymorth cyfreithiol ar gael yn unol â'r Ddeddf. Ni ddefnyddiwyd y pŵer hwn erioed ac nid oes gweithdrefn ffurfiol ar gyfer gofyn am ei ddefnyddio. Fodd bynnag, dylid cysylltu â chais o'r fath mewn ymgynghoriad ag arbenigwyr mewn cyfraith gyhoeddus, gyda'r bwriad o herio unrhyw wrthodiad neu ddiffyg ymateb. [Hygyrchedd daearyddol cyngor cyfreithiol]

Argymhelliad 6

Lleihau'r hawl i gyngor o bell, nad yw'n ateb digonol i'r prinder daearyddol, ac nid yw'n arfer da sy'n cael ei lywio gan drawma. Gellir cyflawni hyn drwy sicrhau darpariaeth ddigonol o gyngor wyneb yn wyneb. [Hygyrchedd daearyddol cyngor cyfreithiol]

Mynd i'r afael â bylchau math achos

Argymhelliad 7

Trin goroeswyr cam-drin domestig fel categori blaenoriaeth ar gyfer gwella mynediad at gyngor cyfreithiol o fewn neu ochr yn ochr â mudwyr dan orfod, waeth beth fo'u statws neu eu dull cyrraedd, oherwydd i) mae ganddynt anghenion cyngor mewnfudo penodol nad ydynt bob amser yn cael eu diwallu trwy gymorth cyfreithiol (y cais Consesiwn DV a'r rheini sydd ychydig dros y trothwy modd); a ii) nad oes ganddynt fynediad uniongyrchol at lety a chymorth cynhaliath y mae ymgeiswyr lloches yn ei wneud.

O ran cyngor cyfreithiol, gallai hyn gynnwys tanysgrifennu manau lloches am gyfnod o amser i alluogi goroeswyr i gael cyngor cyfreithiol a'r Consesiwn DV, a cheisio cyllid o amrywiaeth o ffynonellau gan gynnwys Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, cronfeydd Lefelu a 'photiau' eraill i ariannu cyngor cyfreithiol.

Fel gyda materion eraill, gellid gweithredu hyn fel cynllun peilot ar sail

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

gwybodaeth sydd eisoes ar gael, tra'n casglu data yn ystod y cynllun peilot hwnnw i ddangos tystiolaeth o'r manteision a'r arbedion ariannol. [Grwpiau penodol: Goroeswyr cam-drin]

Gwybodaeth, cefnogaeth a llythrennedd cyfreithiol

Noder y bydd angen adolygu a diweddarau'r holl gamau arfaethedig hyn yn rheolaidd.

Argymhelliad 8

Gweithio gyda grwpiau cymorth i adeiladu adnoddau llythrennedd cyfreithiol ar gyfer ymfudwyr ac i weithwyr proffesiynol sy'n gweithio yn y sector cymorth. Mynegodd y ddau grŵp ddiffyg dealltwriaeth o'r systemau lloches a mewnfudo, hawliau a hawliau i gyngor cyfreithiol a gwasanaethau eraill, safonau a chwmpas y gwaith y gellid ei ddisgwyl gan gymorth cyfreithiol a chyfreithwyr eraill, a chanlyniadau gwneud cwynion. Dylai'r cyfreithiwr/cynghorydd mewnfudo mewnol (gweler argymhelliad 1 uchod) hefyd fod â rôl ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy fforwm lloches a mudo Cymru, i gefnogi ymwybyddiaeth gynyddol o ran cyngor cyfreithiol a llythrennedd. [Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 9

Dylai gwaith llythrennedd cyfreithiol gynnwys gwaith gydag ysgolion, lleoliadau iechyd a gwasanaethau cyhoeddus eraill i gefnogi teuluoedd ac unigolion sydd â phroblem statws mewnfudo i ddeall sut i gael gafael ar gymorth (cyn pwynt argyfwng), i oresgyn rhai o'r problemau gyda cham-fanteisio a phobl sy'n derbyn anghywir cyngor a gwybodaeth drwy eu cymunedau. Dylid archwilio amrywiaeth o ddulliau a dulliau er mwyn gwneud y mwyaf o hygyrchedd, gan gydnabod y bydd cyfieithu gwybodaeth ysgrifenedig yn dal i eithrio rhai pobl. [Pwysigrwydd

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 10

Darparu rhestr gyfredol o ddarparwyr cymorth cyfreithiol ar wefan Sanctuary, gan nodi pa rai sy'n gallu gwneud gwaith adolygu barnwrol. Nid yw nifer o sefydliadau cymorth yn gwybod ble i ddod o hyd i wybodaeth gynhwysfawr am ddarpariaeth cymorth cyfreithiol yng Nghymru a byddai hyn yn gam syml. [Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 11

Darparu gwybodaeth hawdd ei deall am gynghorwyr heb eu rheoleiddio ar wefan Sanctuary, gan gynnwys pecyn cymorth sy'n dangos sut i wirio a yw cynghorydd yn cael ei reoleiddio, a 'baneri coch' sy'n nodi efallai nad ydynt. Gallai hyn fod yn rhan o set ehangach o ddeunyddiau llythrennedd cyfreithiol ynghylch yr hyn i'w ddisgwyl gan gynrychiolydd cymorth cyfreithiol neu gynghorydd arall a'r hyn sydd y tu allan i'w gylch gwaith. [Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 12

Sicrhau bod gwybodaeth annibynnol ar gael am hawl pobl i gwyno am gynrychiolwyr cyfreithiol lle bo angen, y safonau gwasanaeth priodol i'w disgwyl, a chanlyniadau cwyno; ac ystyried ffynonellau cyllid posibl i dalu am gymorth gyda chwynion. [Ansawdd]

Argymhelliad 13

Sicrhau bod Pecyn Cymorth Gwasgaru Lloches WSMP yn cael ei ledaenu'n eang er mwyn sicrhau bod awdurdodau lleol sy'n mynd i wasgaru yn deall pwysigrwydd mynediad at gyngor cyfreithiol. Yn yr un modd, dylai pecynnau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

cymorth eraill sydd eisoes yn bodoli neu sy'n cael eu paratoi yn y dyfodol fod ar gael mewn un ystorfa lle gall awdurdodau lleol gael gafael ar adnoddau a gwybodaeth yn hawdd. Gall hyn fod yn rôl i'r WSMP, Llywodraeth Cymru, Gwasanaeth Cymorth i Geiswyr Noddfa Cymru, a/neu eraill.

Argymhelliad 14

Os nad ydynt eisoes ar y gweill, sicrhewch ar frys fod cymorth a gwybodaeth ar gael i awdurdodau lleol sydd bellach yn gyfrifol am blant ar eu pen eu hunain am y tro cyntaf, gan gynnwys sut a phryd i gael gafael ar gynrychiolaeth gyfreithiol o ansawdd da ar gyfer y plant mewn perthynas â'u ceisiadau am loches ac unrhyw anghydfodau oedran.

Argymhelliad 15

Creu pecyn cymorth ar gyfer nodi heriau cyfraith gyhoeddus posibl i benderfyniadau anghyfreithlon gan gyrff cyhoeddus, a ffynonellau cyngor, gwybodaeth a chynrychiolaeth i fynd ar drywydd y rhain. [Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 16

Ar yr un pryd, mae angen dysgu ehangach mewn ymateb i unrhyw heriau cyfraith gyhoeddus a dderbynnir, yn enwedig lle mae'r rhain yn cael eu ildio gan gorff cyhoeddus y diffynnydd. Yn hytrach na ildio'r achos unigol yn unig, mae'n bwysig bod newidiadau o ganlyniad yn y ffordd y caiff polisiâu eu cymhwyso, er mwyn osgoi ailadrodd yr un gwallau. [Cyfraith gyhoeddus yng Nghymru]

Argymhelliad 17

Ystyriwch ymuno â rhaglen Arweinwyr Lloches Refugee Action, naill ai gyda

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Llywodraeth Cymru yn cydlynu neu'n comisiynu sefydliad i wneud hynny. Rhaglen fentora yw hon lle mae'r rhai sydd â phrofiad o lygad y ffynnon yn cael eu hyfforddi ac yna'n cael eu paru â pherson sy'n mynd drwy'r system. Gellid ymestyn hyn i faterion nad ydynt yn lloches hefyd. [Pwysigrwydd llythrennedd cyfreithiol]

Argymhelliad 18

Ystyriwch greu cynllun gwarcheidiaeth sy'n cynnwys pob plentyn ar ei ben ei hun a phlant sydd wedi gwahanu, yn debyg i'r un sydd ar waith ar hyn o bryd ar gyfer plant sy'n cael eu masnachu yng Nghymru ac ar gyfer pob plentyn ar ei ben ei hun yn yr Alban. [Grwpiau penodol: Plant ar eu pen eu hunain]

Argymhellion ar gyfer cyrff eraill

Yn ogystal ag argymhellion uniongyrchol i'r cyrff hyn, dylid ystyried y rhain fel pwyntiau ymgyrchu a lobïo ar gyfer Llywodraeth Cymru.

Y Swyddfa Gartref

Argymhelliad 19

Lleihau'r oedi yn y system loches, er mwyn lleddfu'r galw am waith darparwyr cymorth cyfreithiol. Dylai hyn gynnwys brysbennu effeithiol i nodi achosion y gellir eu caniatáu'n gyflym (mewn lleoliad heb ei gadw), lle mae ymgeiswyr yn dod o wlad sydd â chyfradd grant uchel iawn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Argymhelliad 20

Lleihau costau ceisiadau am ganiatâd cychwynnol i aros, rhagor o ganiatâd i aros a dinasyddiaeth, i helpu i leihau afreoleidd-dra, amddifadedd a dyled i bobl sy'n byw yng Nghymru, a lleihau'r angen am waith achos cyfreithiol ar hepgoriadau ffioedd, sy'n anghynaliadwy o gofio'r cyngor cyfreithiol sydd ar gael yn gyfyngedig iawn yng Nghymru.

Argymhelliad 21

Gweithio gydag awdurdodau lleol a'r Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol i ddeall daearyddiaethau esblygol yr angen am gyngor a yrrir gan y cynlluniau Ehangu Gwasgariad a'r Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol, ac ariannu cyngor annibynnol mewn rhannau o'r wlad lle nad yw ar gael ar hyn o bryd.
[Hygyrchedd daearyddol cyngor; Darpariaeth cymorth cyfreithiol]

Argymhelliad 22

Gwella cyfathrebiadau cyhoeddus fel ei bod yn haws i ddefnyddwyr a chynghorwyr cyfreithiol gysylltu â'r Swyddfa Gartref, olrhain cynnydd ar achosion a chanfod a oes angen unrhyw dystiolaeth neu gamau gweithredu pellach, er mwyn lleihau'r galw am waith gan weithwyr proffesiynol cyfreithiol a gweithwyr achos ASau, ac i leddfu'r angen am gynlluniau fel y peilot Navigator.

Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol, Y Weinyddiaeth Gyfiawnder a'r Arglwydd Ganghellor

Argymhelliad 23

Gweithredu cynllun ar gyfer gwneud taliadau ychwanegol i dalu am ofal

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

cleientiaid a chyfathrebu yn ystod cyfnodau o oedi gan y Swyddfa Gartref, i gydnabod y broblem bod yr holl risg ariannol a achosir gan yr oedi hyn (a achosir gan gorff y llywodraeth) yn cael ei roi ar ddarparwyr cymorth cyfreithiol yn hytrach na chyrrff llywodraethol eraill.

Argymhelliad 24

Lleihau'r beichiau gweinyddol di-dâl ar ddarparwyr cymorth cyfreithiol er mwyn cynnal y sylfaen bresennol o ddarparwyr, a chynyddu cyllid cymorth cyfreithiol o leiaf yn unol â chwyddiant.

Argymhelliad 25

Arfer y pŵer yn adran 2 Deddf LASPO i roi grantiau a threfniadau amgen eraill i sicrhau bod cymorth cyfreithiol ar gael mewn ardaloedd lle mae prinder cyngor eithafol, megis canolbarth a gogledd Cymru.

Acronymau a geirfa

AJ: Cyfiawnder Lloches (Asylum Justice)

DVC: Consesiwn Trais Domestig

DVILR: Trais Domestig, Caniatâd Amhenodol i Aros

EUSS: Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE

FOI: Rhyddid Gwybodaeth (cais neu ymateb)

LAA: Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol

LASPO: Deddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyr (2012)

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

NRPF: Dim Hawl Digolledu i Arian Cyhoeddus

OISC: Swyddfa Comisiynydd y Gwasanaeth Mewnfudo

WSMP: Partneriaeth Ymfudo Strategol Cymru

Mater yn Dechrau: Cymru a Lloegr yn unig. Achosion newydd. Mae gan bob darparwr uchafswm nifer o ddechreuadau mater y caniateir iddynt agor mewn blwyddyn. Yn ymarferol, gallant fel arfer gael mwy ar gais. Y dyraniad lleiaf mewn mewnfudo yw 150. Mewn rhai meysydd cyfreithiol, bydd dyraniad darparwr yn cael ei leihau os na fyddant yn eu defnyddio i gyd. Nid yw hyn yn digwydd mewn mewnfudo.

References

Citizens Advice (2022) Advice Trends

International Organisation for Migration (IOM) (2019) Glossary on Migration

Jolly, A, Thomas, S. and Stanyer, J. (2020) London's Children and Young People Who Are Not British Citizens: A Profile. Greater London Authority.

Jones, R. and Wyn Jones, R. (2019) Justice at the Jagged Edge in Wales. Cardiff University.

Marshall, E. (2020) Improving Exceptional Case Funding: Responding to COVID-19. Public Law Project Research Briefing.

Office for National Statistics (2021) Local area migration indicators, UK.

Rainbow Migration (2018) Still Falling Short.

Seddon, J. (2008) Systems Thinking in the Public Sector, Triarchy Press.

Vine, J. (2014) An Investigation into the Home Office's Handling of Asylum

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).

Claims Made on the Grounds of Sexual Orientation. ICIBI.

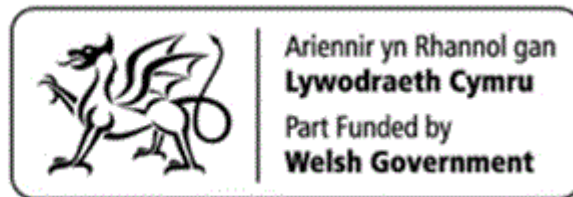
Wilding, J. (2019) Droughts and Deserts: A report on the immigration legal aid market.

Wilding, J. (2021) The Legal Aid Market: Challenges for publicly funded immigration and asylum legal representation, Bristol Policy Press

Wilding, J. (2022) No Access to Justice: How legal advice deserts fail refugees, migrants and our communities. Refugee Action

Wilding, J, Mguni, M. and Van Isacker, T. (2021) A Huge Gulf. Demand and supply for immigration advice in London. Justice Together Initiative.

About this report

The Migrant Integration project is part-funded through the European Union Asylum Migration Integration Fund.

Views expressed in this report are those of the researchers and not necessarily those of the Welsh Government.

Author: Wilding, J (2022).

Efallai na fydd y ddogfen hon yn hollol hygyrch.

Drllenwch ein [datganiad hygyrchedd](#) i gael rhagor o wybodaeth.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/forced-migrants-wales-research-adequacy-and-availability-legal-advice-contents> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybdaeth am [hawlfraint](#).